

ΕΤΟΣ Β'. (Εξαμηνία Β')

Κωνσταντινούπολις, 25 Ματίου 1912

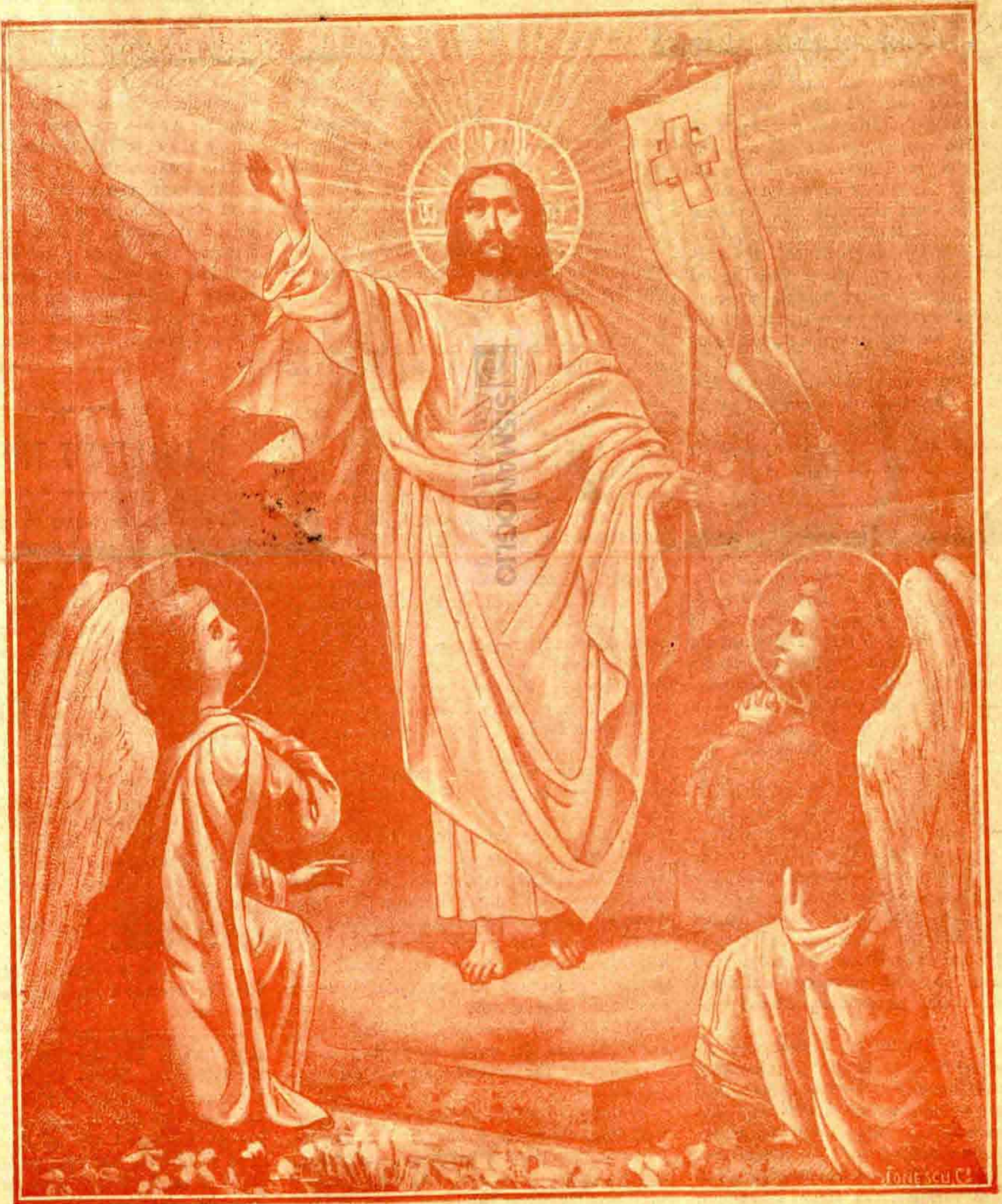
ΦΥΛΛΟΝ 24



'Απ' Όληα

Τὸ σύμβολόν μας ΔΙ' ΟΛΙΓΩΝ ΠΟΛΛΑ

* ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ *



ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΝΕΣΤΗ!

ΘΡΗΣΚΕΙΑ

ΑΝΑΣΤΗΤΩ

Τὸ μέγα δράμα ἐτελείωσε. Τὸ μυστήριον περαίνεται διὰ θαύματος καὶ ἡ φαιδρότης διαδέχεται τὴν δόξιν.

Ἀπὸ τοῦ σκοτεινοῦ καὶ ἀνηλίου τάφου, ὅπου ἡ κακία εἶχε καταβιάσει τὴν Ζωὴν, ἐξέλαμψε τὸ ζωογόνον καὶ παρήγορον φῶς τῆς Ἀναστάσεως καὶ ἀπὸ τοῦ ὀγκώδους λίθου, τὸν ὅποιον ἡ ἀμαρτία ἐκύλισε παρὰ τὸ μνημεῖον, ἠκούσθη ἡ γλυκεία τοῦ ἀγγέλου φωνή, τοῦ εὐαγγελιζομένου τὴν Ἔγερσιν.

Παρήλθον οἱ σκυθρωποὶ καὶ ἀγριεὶ χρόνοι, ὅπως παρήλθον καὶ αἱ φρικταὶ τῆς Ἀγωνίας καὶ τοῦ Πάθους ἡμέραι. Μία νέα ζωὴ ἐπανετέλλε καὶ ἀνὰ τὴν ἀνθρωπότητα, τὴν στένουσαν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς ἠθικῆς δουλείας καὶ τυραννίας, μία ἀγνωστος τὸ πρὶν ἐπνευσε πνοή, σκορπίσασα τὴν χαρὰν εἰς τὰς τεθλιμμένας καρδίας καὶ τὴν γαλήνην εἰς τὰς τεθροβημένας ψυχάς.

Καὶ τώρα τῆς χαρᾶς οἱ ὕμνοι καὶ τῆς δόξολογίας αἱ ᾠδαὶ τονίζονται χάριν τοῦ μεγάλου γεγονότος, τὸ ὅποιον ἡ προφητικὴ ρήτρα διετύπωσε καὶ ἡ μεγάλη τοῦ Ναζωραίου κάλυσυνη ἐδέχθη νὰ ἐπιτελέσῃ.

*

Διὰ τὴν ἀντιληφθῆναι τὴν σημασίαν τοῦ μεγάλου τούτου γεγονότος, διὰ νὰ ἐκτιμήσῃ καλλίτερον τὸ μέγεθος τῆς ἐπιτελεσθείσης ἀναγεννήσεως, ὅχι μόνον ἀπὸ θρησκευτικῆς, ἀλλὰ πρὸ παντός ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως, δὲν ἔχει ἡ νὰ ρίψῃ ἐν βλέμμα εἰς τὸ παρελθὸν καὶ νὰ ἀναπλάσῃ μίαν ἐπιφορὰν τὴν κεκορησμένην καὶ βαρεῖαν ἀτμόσφαιραν, ἐντὸς τῆς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἐξῆ, ἀναπνέων τὰς δηλητηριώδεις ἀποπνοίας καὶ ἐντροπῶν εἰς τὴν ἰλὺν καὶ τὸν ἠθικὸν βόρβορον, τὸν ὅποιον αὐτὸς ἐζημιούργησε.

Δὲν δυνάμεθα βεβαίως διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν νὰ ἐξικονίσωμεν μικραῖωνα κατάστασιν, οὔτε διὰ τῆς ἀσθενοῦς ταύτης γραφίδος νὰ ἀναπαραστήσωμεν τὸ μέγεθος τῆς δυστυχίας, ἡ ὁποία ἐταλαιπώρει τότε τὸν ἄνθρωπον. Παραμοιάσατε τὸν αἰῶνα ἐκείνον ὡς μίαν μακρὰν, ἀτελείωτον νύκτα, νύκτα φοβεράν καὶ ἀσέληνον, ζοφώδη καὶ τρομακτικὴν, ἡ ὁποία περιβάλλει διὰ τοῦ ἀγρίου τῆς μεγαλείου ὠκεανὸν μαινόμενον καὶ ἀπειλοῦντα τὰ πάντα νὰ ἐκδράσῃ ἐκ τοῦ πυθμένου του.

Ὁ ἄνθρωπος, ἀξιοθρήνητον ναυάγιον, οἰκτρὸν σύντριμμα ἐκ τῆς διαφθορᾶς, ἔμενε πλέον ἔρμαιον τῶν λυσσαλέων κυμάτων, ριπτόμενος τῆδε κακείσε, οὐδαμῶθεν βλέπων τὴν ἐλπίδα νὰ ἐπανατέλλῃ, οὔτε δυνάμενος καὶ τὸν θάνατον νὰ ἐπικαλεσθῇ πρὸς ἀνάπαυσίν του.

Μάτην διὰ τῶν ἰδίων προσεπάθει δυνάμεων νὰ σωθῇ· αἱ δυνάμεις του εἶχον ἐξαντληθῆ τελεῖως ὡς ἐκ τῆς ἀλλοπροσάλλου καὶ ἀχαλιναγωγῆτος ζωῆς του καὶ οὐδεὶς εὗρισκετο ἰσχυρότερος αὐτοῦ, ἱκανὸς νὰ τὸν ἀνασύρῃ

ἀπὸ τὸν σάλον καὶ νὰ τὸν σώσῃ ἀπὸ τὴν βίασαν.

Ἡ λαλαψ, τὴν ὁποίαν μόνος του ἀφῆκε νὰ γεννηθῇ γύρω του, κατέστη πλέον πανίσχυρος γίγας καὶ οὐδεμία ἀνθρωπίνη δύναμις ἠδύνατο νὰ μετριάσῃ καὶ τὴν ὀργὴν τῆς.

Ἀΐφνης ἀστήρ τις, γλυκὺς καὶ παρήγορος, ἐράνη διασχίζων τὰς πυκνάς τοῦ θολωμένου οὐρανοῦ νεφέλας, καὶ διὰ τῶν ἀκτίων του ὁ ἄνθρωπος ἡ σκότης νὰ διακρίνῃ πλησίον του κάποιον σωσιβιον, εἰς τὸ ὅποιον νὰ σπεύσῃ νὰ προσκολληθῇ. Ὁ ἀστὴρ τῆς Βηθλεὲμ ὑπέδειξε τὸ σωτήριον τοῦ Σταυροῦ ξύλον, τὸ ὅποιον θὰ ἔφερε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν Ἀνάστασιν.

Εὐτυχεῖς ὅσοι τὸ ἔλαβον ὡς ὄπλον τῆς σωτηρίας των, μακάριοι ὅσοι δι' αὐτοῦ ἐγνώρισαν τὴν ἀπολύτρωσιν.

*

Αὕτη εἶναι λοιπὸν ἡ σημασία τοῦ μεγαλοπρεποῦς Πάθους καὶ τῆς ὑπερφουδῆς Ἀναστάσεως τοῦ Θεανθρώπου.

Ἡ χειραφέτησις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἡ εἰσοδος αὐτῆς εἰς νέαν ζωὴν, ἀγνήν, πνευματικὴν ἀσπίλον.

Ἀλλὰ τὸ μέγα δράμα, τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκκλησία ἐώρτασε τὴν μνήμην, δὲν πρέπει νὰ νεκρωθῇ ὡς ἀπλή ἀνάμνησις καὶ νὰ ἀναπαρίσταται ἵνα παρέλθῃ ἀφίνον τὰς καρδίας μας ξένας πρὸς πᾶσαν εὐγενῆ συγκίνησιν, ψυχρὰς πρὸς τὸν πόθον τῆς βελτιώσεως.

Ἄν καὶ οἱ σκληροὶ τῆς ἀγριότητος καὶ τῆς κακίας χρόνοι παρήλθον ἀνεπιστρεπτεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀνθρωπότης προσηματολόισθη πρὸς ὑψηλοτέρους καὶ εὐγενεστέρους αἰθέρας, οὐχ ἦττον ὅμως ἡ ἀνθρωπίνη καρδία ὑφίσταται σχεδὸν πάντοτε τοῦς κλονισμοῦς τῆς, δειλιᾷ καὶ ἠττάται ἐν τῷ ἀγῶνι, τὸν ὅποιον ἐκλήθη νὰ διεξαγάγῃ.

Ἀφῆκαμεν πολλάκις τὰς κακίας νὰ κυριεύσωσι τὰς σκέψεις μας, τὸν χυδαίωτον ἀτομισμόν νὰ μᾶς κυριαρχήσῃ καὶ τὴν κόνιν τῆς λήθης νὰ ἐπικαλύψῃ τὰς ἀρετάς· ἀφῆκαμεν ἡμᾶς αὐτοὺς νὰ παρασυρθῶμεν εἰς ἐπικινδύνους κατηφόρας, ἐκ τῶν ὁποίων ἀγνωστον ποία δύναμις θὰ δυνήθῃ νὰ μᾶς ἀνασύρῃ· παρημελήσαμεν τὰ καθήκοντα, τὰ ὁποία ἔχομεν πρὸς τὴν θρησκείαν, ἡμᾶς αὐτοὺς καὶ τὸ ἔθνος, καὶ, ἐπιλήσμονες τοῦ μεγάλου προορισμοῦ μας, ἀπαξιούμεν καὶ νὰ σκεφθῶμεν περὶ αὐτοῦ.

Ἄλλ' ὅχι! ἡ Ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ ὡς ἐπιτελέσῃ μίαν ἐπιφορὰν τὴν μεγάλην ἀναγέννησιν εἰς τὰς καρδίας μας καὶ τὰς ψυχάς μας.

Ἀναστήτω ὁ Θεός! βροντοφωνεῖ ἡ προφητικὴ ρῆσις. Ἐπι τῷ ἀκούσματι τῆς εὐφροσύνης ταύτης ᾠδῆς ἀναστήσωμεν πραγματικῶς τὸν Θεὸν μέσα μας. Ὡς ἀναστήσωμεν τὴν καλὸσύνην εἰς τὰς ψυχάς μας καὶ ὡς καταπνέξωμεν τὰς μοχθηρὰς σκέψεις καὶ τοὺς σκοτίους διαλογισμοῦς. Ὡς ἀναστήσωμεν τὴν φιλαδέλφειαν καὶ τὸν ἀλτρουισμόν εἰς τὸν

θρόνον, τὸν ὅποιον παρεχωρήσαμεν εἰς τὴν ἰδιοτέλειαν καὶ τὸ ἐγὼ μας. Ὡς ἀναστήσωμεν τὴν πνευματικὴν, τὴν ὑψηλὴν, τὴν εὐγενῆ ζωὴν, καταθρυμματίζοντες καὶ ποδοπατοῦντες τὰς ὑπερφυάλους ἀξιώσεις τῆς βλῆς καὶ τῆς σαρκός. Ὡς ἀναστήσωμεν τὸν ἐθνικὸν μας χαρακτῆρα, τὸν ὅποιον δυστυχῶς ἀφήκαμεν νὰ ματαιηθῇ ὑπὸ τὴν ὀλεθρίαν ἐπίδρασιν νεοπλασματικοῦ κοινωτισμοῦ καὶ κοσμοπολιτισμοῦ. Ὡς ἀναστήσωμεν τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν χαρὰν, τὸν εὐγενῆ ἐνθουσιασμόν καὶ τὴν θαυμαστὴν ἐθελοθυσίαν.

Ὡς ἀναστήσωμεν ἐπὶ τῇ Ἀναστάσει ὅλα αὐτὰ εἰς τὰς ψυχάς μας, ὡς ἀναστηλώσωμεν τὰς καταπεσούσας ἀρετάς, ὡς ἐπιτελέσωμεν τοιοῦτοτρόπως ἡμεῖς αὐτοὶ ἐντὸς τοῦ ψυχικοῦ ἐγὼ μας μίαν νέαν μεγαλοπρεπῆ ἀνάστασιν, ἡ ὁποία νὰ δώσῃ ὅλην τὴν λαμπρότητα εἰς τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Σωτῆρος καὶ τὴν ἀναγέννησιν εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΗΣ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΙΔΕΑΣ

Τὸ εἶχον προμαντεύσει τὸ ὑπέροχον θαῦμα οἱ προφῆται εἰς φράσεις μυστηριώδεις καὶ ἀκαταλήπτους. Τὸ εἶχε δηλώσει ὁ Δαυὶδ εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς σκοτεινοὺς καὶ συμβολικοὺς ψαλμοῦς του. Τὸ εἶχεν εἰπεῖ ὁ ἴδιος πρὸς τοὺς μαθητάς Του εἰς μίαν ἀπὸ ἐκείνας τὰς στιγμὰς, κατὰ τὰς ὁποίας ὁ ἄνθρωπος ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ πορηγορηθῇ ἐκ τῶν προτέρων δι' ὅσας πικρίας ἤρχιζε νὰ ἀπλώνῃ πρὸ αὐτοῦ ἡ ἀχαριστία τῶν ἀνθρώπων.

Τὰς μακρυνὰς ἀνησυχίας προορήσεις τῶν προφητῶν καὶ τὰ πρόσφατα λόγια τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνεπόλουν εἰς τὸν νοῦν των αἱ τρεῖς γυναῖκες, Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, Μαρία ἡ μήτηρ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη, ὅταν τὴν νύκτα τοῦ Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν παρέκαμπτον τὰ τεῖχη τῆς Ἱερουσαλήμ διὰ νὰ σπεύσουν πρὸς τὸν τάφον τοῦ ἀγαπητοῦ Διδασκάλου.

Ἐπάνω ἀπὸ τὸν τάφον ἠκούσθη καθαρὰ ἡ φωνὴ τοῦ Ἀγγέλου:

— Τὸν Ἰησοῦν ζητεῖτε; Δὲν εἶνε πλέον ἐδῶ. Πηγαίνετε εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ὅπου προηγήθη ὑμῶν.

Καὶ ὅμως κανεὶς δὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ εἰς τὸ θαῦμα. Τὸν εἶχον ἰδεῖ ὅλοι. Θαυμασταὶ καὶ ἀντίπαλοι, ἐπάνω εἰς τὸν Σταυρὸν καὶ ἤκουσαν τὰ ἀνθρώπινα λόγια τοῦ πόνου, τὰ ὁποία ἐφευγον ἀπὸ τὰ ξηρὰ χεῖλη του. Ἐδρεξαν μὲ τὰ δάκρυά των οἱ μὲν τὰ καθημαγμένα πόδια Του, καὶ βψωσαν ἕως τὴν μαρτυρικὴν κεφαλὴν Του οἱ ἄλλοι τὰς ὕβρεις, τὰς λοιδορίας καὶ τὰ εὐτελῆ των λογοπαίγνια.

Καὶ ὅλοι, ἐχθροὶ καὶ φίλοι, ἦσαν βέβαιοι, ὅτι εἶχεν ἀποθάνει· εἶχεν ἀποθάνει τελεῖως τὸν φυσικὸν καὶ ἀνέκκλητον θάνατον τῷ

ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους δὲν ἤμπορεῖ νὰ σώσῃ τίποτε ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῆς φθορᾶς.

Ποτὲ ἴσως ἡ στενὴ ἀνθρωπίνη διάνοια δὲν ἤλθεν εἰς τόσον φανεράν ἀντίκρουσιν μετὰ τὸ εὖρος καὶ τὸ ἀπεριόριστον τῆς Ἰδέας. Ποτὲ ἴσως ἄλλοτε ἢ φύσις, ἢ ρυθμισμένη καὶ κανονικὴ καὶ τυπικὴ φύσις, δὲν συνεκρούσθη τόσον φανερά καὶ τόσον χαρακτηριστικῶς μετὰ τὴν ὑπερκόσμιον Ἀλήθειαν, τὴν μεγάλην Ἀλήθειαν, τὴν ὑπεράνω πάσης φύσεως καὶ παντὸς νόμου.

Ἡ Ἰδέα ἐδοκιμάσθη καὶ ἐμαρτύρησε καὶ ἐτάφη. Ὁ ἀπλοὺς καὶ ἡρεμὸς συμβολισμὸς, ὁ προσιτὸς εἰς κάθε διάνοιαν, ἐπρεπε νὰ διέλθῃ ὅλα τὰ στάδια τῆς ἀνθρωπίνης του φύσεως, μέχρις οὗ ἀνέλθῃ εἰς τὸν τελικὸν θρίαμβον.

Καὶ ἐπὶ τέλους ἀνῆλθεν. Αἰῶνες πολλοὶ ἐκύλησαν εἰς τὴν αἰωνιότητά ἀφ' οὗ συνετελέσθη τὸ Μέγα Μυστήριον. Αἰῶνες ὀλόκληροι, κατὰ τοὺς ὁποίους αἱ θεωρίαι τοῦ Χριστιανισμοῦ διήλθον ἀπὸ τὰ λεπτότερα διωλιστήρια καὶ αἱ ἰδέαι ἐθασανίσθησαν, καὶ ἐξω-νυχίσθη κάθε στοιχεῖον τῆς διδασκαλίας. Ὅπως ἕμως ὁ Ἰησοῦς ἐθριάμβευσε διὰ μέσου τῆς δίκης καὶ τῶν λογισμῶν καὶ τοῦ θανάτου, ἀπαράλλακτα καὶ τὸ πνεῦμά Του, ἡ μεγάλη καὶ ὠραία Ἰδέα, ἐπέρασε θριαμβευτικῶς τοὺς σταθμοὺς τῶν ἀντιρρήσεων, καὶ τὰ ἐμπόδια τῶν σοφιστεῶν, καὶ τὰ στάδια τῆς δοκιμασίας.

Ἡ ἀνθρωπότης βαδίζει τώρα ἀσφαλῶς καὶ στερεῶς τὸν δρόμον, τὸν ὁποῖον ἐφώτισεν ὁ Μέγας Μάρτυς. Οἱ χρόνοι θὰ διαδέχωνται ἀλλήλους καὶ οἱ αἰῶνες θὰ παρακολουθοῦν ὁ ἓνας τὸν ἄλλον καὶ τίποτε δὲν θὰ καταστραφῇ καὶ τὰ πάντα θὰ τελειοποιῶνται. Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὀρους διδασκαλία, ἡ ὁποία ἐθήκε τὰς βάσεις τῆς νέας κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ἡ ὁποία ἐξεμηδένισε τὸ άτομον καὶ ἤπλωσε τὸν ἐσωτερικὸν ἀνθρώπον μέχρι τῆς ὅλης κτίσεως καὶ ἐθεμελίωσε τὴν θεωρίαν τῆς φιλαλληλίας, ἀν δὲν εἶχεν ἀκουσθῆ πρὶν, δὲν θ' ἀκουσθῆ ἕμως καὶ ποτὲ ἀργότερα. Ὅταν ὁ πολυθει-



— Τί ζητεῖτε τὸν Ζῶντα μετὰ τῶν νεκρῶν ;

σμὸς εὐρίσκειτο ἀκόμη εἰς τὴν ἀκμὴν του, ὑπῆρχον τὰ ἀνήσυχτα πνεύματα, τὰ ὁποῖα ἀνεκάλυπτον κενὰ καὶ ἐσκέπτοντο ὅτι θὰ ἦτον ἀνάγκη συμπληρώσεων καὶ ἐπεμβάσεων. Ἀπὸ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ δὲν μένει τίποτε πλέον πρὸς συμπλήρωσιν καὶ ὅσον βαθύτερον εἰσδύει ἢ ἀνάλυσιν, τόσον τελειότερον ἐξάγεται τὸ ὑπέροχον σύστημα τῆς ἐξουψώσεως τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἀναγωγῆς του εἰς τὴν ἐμπρέπουσαν θέσιν.

Καὶ ὁ χριστιανικὸς κόσμος, ἐορτάζων τὴν ὑπὲρ φύσιν ἀνάστασιν τοῦ ἀνθρώπου, τὴν ἐπαναγωγὴν τοῦ Θεοῦ θριαμβευτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν, ἐορτάζει εἰς ἓνα ὑπέροχον συμβολισμὸν τὴν ἀνάστασιν τῆς Ἰδέας, τῆς Ἰδέας, ἡ ὁποία ἐκυριάρχησε καὶ ἤπλωσε τὸ φῶς, τὴν γαλήνην, τὴν ἡρεμίαν ἐπάνω εἰς τὸν κλυδωνιζόμενον κόσμον.

Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ



Τίς ἐξ ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν μεγάλων ἑορτῶν δὲν αισθάνεται διπλὴν τὴν χαρὰν, οὐ μόνον αὐτὸς φαιδρυνόμενος, ἀλλὰ καὶ ἀναμνησζόμενος τῶν παιδικῶν χρόνων, καθ' οὓς ἔτι μᾶλλον ἐφορτάζεν ἢ ἄπειρος κακῶν ἡλικία καὶ οἰοεὶ εἰσδύων εἰς τὴν ἄκακον ψυχὴν τῶν μικρῶν καὶ μετ' αὐτῶν καὶ πάλιν συνεορτάζων! Τὸ φυσικὸν τοῦτο, εἰς πάντας μάλιστα τοὺς εὐτυχήσαντας νὰ ἔχωσι τέκνα, αἰσθημα, τοῦ ἐξ ἀντανάκλασης ἑορτασμοῦ, ἂν δύναται νὰ ἐκφρασθῶ οὕτως, ὁμοιάζει πρὸς τὸν ὅλον ἰδιαίοντα χαρακτήρα, ὃν φέρει ἐν ὁλοκλήρῳ ἡμῶν τῷ Ἐθνείῳ ὁ πανηγυρισμὸς τῆς ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος. Δὲν ἐορτάζει μόνον ὁ Χριστιανός, ἀλλὰ συνευφραίνεται καὶ ὁ Ἕλληγ.

Κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους ἐν τοῖς ναοῖς δὲν ἐσεβάετο μόνον ὁ Θεὸς τῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ συνάμα διὰ τῆς εἰς τὴν πίστιν ἀφοσιώσεως, τῆς ἀναμνήσεως, τοῦ ἐνδόξου τῆς Ἐκκλησίας παρελθόντος, τῆς ἐν συντριβῇ καρδίας πρὸ τῶν πιστῶν προελίσεως τῶν ἀγώνων καὶ τῶν μαρτύριων, δι' ὧν ἐστερεώθη τὸ οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας, συνεστερεούτο ἢ ἐπὶ τὴν καρτερίαν πεποιθήσις, ἐγεννᾶτο ἢ ἐπὶ τὸ μέλλον προδοκία.

Ὁ θεοὺς δὲν ἐνθύμιζε μόνον τὰ μεγάλα διδάγματα τοῦ Σωτῆρος, δὲν παρίστανε μόνον τὴν ἐποικοδομητικὴν δραστὴν θρησκευτικῶν ἀγίων. Τόσαι καὶ τόσαι ἑορταὶ συνεδέοντο πρὸς ἔθνη καὶ νίκας καὶ ἄλλοτριῶν, καθ' ἃς ἢ Ἐκκλησία ἐπανηγυρίζε κοινῇ μετὰ τῆς πολιτείας. Ὁ Ἀκαίτιστος ἦμος ἦτο ἐπινίκιος φῶδι ἐπὶ τῇ ἀπὸ τῶν Αὐαίων ἐλευθερώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἑορτὴ τῆς ἀνιρώσεως τοῦ Σταυροῦ ἦτο συγχρόνος ὁ θρίαμβος τοῦ Βυζαντίου κατὰ τῶν Περσῶν. Τόσων καὶ τόσων μαρτύρων καὶ νεομαρτύρων ὁ βίος ἦτο εἰκὼν ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἀγωνιζομένου Χριστιανισμοῦ, ἀλλὰ καὶ περὶ ἀπεσπασμένη ἐξ αὐτῶν τῶν τυχῶν τοῦ βίου του.

Μεταξὺ τοῦ Ἐθνους καὶ τοῦ Θεοῦ του, μεταξὺ τοῦ Γένους καὶ τῶν ἀγίων του εἶχε διὰ μακρῶν αἰῶνων πίστει ἐδραιωθῆ ἀδιάσπαστος ὑπὸ τῶν περιστάσεων ἀλληλεγγύη. Διὰ τοῦτο ὑπεκρίβανον, ὅτι δὲν ἠδύνατο ὁ Θεὸς των, δὲν ἠδύνατο οἱ ἅγιοι των νὰ ἐγκαταλίπουν αὐτοὺς εἰς τέλος. Τὸν ἐλαοαυθθον λοιπόν, ἀλλὰ καὶ ἐκαίνοσ ἐπαραμύθει αὐτοὺς. Καὶ πέραν τῶν παθῶν, ἐβλεπεν ὁ Χριστιανισμὸς τὴν ἀνάστασιν ἐν δόξῃ, τὴν ἀνάστασιν ἐν χαρᾷ.

Ὁ! πόσον ὠραία ἦσαν αἱ σελινοφεγγεῖς νύκτες, καθ' ἃς ὁ παῖς μετέβαινεν εἰς τὸ σχολεῖον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ!

*Φεγγαράκι μου λαμπρό,
φίξε μου νὰ περνατῶ,
νὰ πηγαίνω σὶ τὸ σχολεῖο,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ θαύματα.*

Ὁ! πόσον ὠραῖον ἦτο τὸ ἀστροφεγγεῖς ἐκαίνο μεσογύκιον, ὅτε ἐν τῇ πλατείᾳ τοῦ χωρίου ἀστήγει ἀπὸ τῶν χειλέων τοῦ ἱερέως τὸ Χριστὸς ἀνέστη! καὶ διεδίδετο ὁ ἀσπασμὸς ἀπὸ στόματος εἰς στόμα. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἐξήστραπτον ὑπὸ χαρᾷ ἐπὶ τῇ λυτρώσει τοῦ λυτρώσαντος τῶν κόσμων καὶ ὑπεθάλατο ἢ ἐλπίς.

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΣ

Πάσχα. Εἶναι δι' ὅλους, τοὺς μεγάλους καὶ τοὺς μικρούς, μεγάλη ἑορτὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ, μία ἡμέρα, τὴν ὁποίαν ἐορτάζει ὁλόκληρον ποιμνιον τῶν πιστῶν μιᾶς θρησκείας, ἢ ὁποῖα ἐγγιγαντώθη ἐπὶ τοῦ τιμιωτέρου Νεκροῦ καὶ τῶν περισσοτέρων αἱμάτων, ἀλλὰ δι' ὅλους εἶνε ἑορτὴ τῶν μεγαλειτέρων καὶ ὄραιοτέρων ἀναμνήσεων. Διότι τὸ Πάσχα αὐτὸ εἶναι ἢ μόνη μεγάλη ἑορτὴ, τῆς ὁποίας ἢ λατρεία ἀφίνει εἰς κάθε ἄνθρωπον νὰ κύπη ὑπὸ τὸ βάρος μεριμνῶν, καὶ ὅταν λυγανθῇ καὶ λησιμονήσῃ τόσα ἔτη νεότητος, ἀνεξελίπτους ἐντυπώσεις. Ποῖος δὲν ἐνθυμεῖται τὰς ἡμέρας αὐτὰς τὴν ἐποχὴν, ὅπου ὁ πατέρας του ἐπανήρχετο τὸ μεσημέρι τῆς Μεγάλης Πέμτης ἀπὸ τὴν ἀγορὰν, ἀποκομίζων τὰ τρόφιμα τῆς ἑβδομάδος, τὸ κεφὶ τῆς λιτανείας τοῦ Ἐπιταφίου καὶ τὰ χαρμόσυνα κερά τῆς Ἀναστάσεως! Καὶ ποῖος δὲν ἐπήδησεν εἰς τὰ χεῖρα του νὰ πῶσῃ τὸ μεγαλειτέρον ἀπὸ ὅλα τὰλλα κερά τῶν παιδιῶν καὶ δὲν ἐμίλωσε μὲ κάποιον ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του, διότι ἐισουύγκρισε τὸ βράδυ τῆς Ἀναστάσεως τὸ οὐγὸν του στραβά, καὶ ποιανοῦ δὲν ἐκάη τὸ καπέλλο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ποῖος δὲν ἐκλεψε τσουρέκι τὸ ἀλόγεμα ἀκόμη τοῦ Σαββάτου, ὅταν ἢ οἰκογένεια ἐνήστευεν!

Εἶναι ἡμέρα ἑορτῆς καὶ ἡμέρα παλαιῶν καὶ ὄραίων ἀναμνήσεων. Γέρον κύριος, μὲ τὸν ὁποῖον συνητηθήμεν πέρουσι κρατῶντες ἓνα κεφὶ φωτοβολοῦν εἰς τὰ χεῖρα μας, ἔξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν, ὅπου στριμωγμένοι ἠκούαμεν μακρονήν τὴν ἀκολουθίαν τῆς Ἀναστάσεως, μὲν ἔλεγε μελαγχολικῶς:

— Πιστεύετε; . . . εἶναι ἢ μόνη ἡμέρα, ὅπου ἀνηβῶ κ' ἐγὼ καὶ γίνωμαι παιδί. Μαζὶ μὲ τὰ χαρμόσυνα Κύριε Ἐλέησον, καὶ τὰς εὐχὰς ποῦ ἀνταλλάσσονται γύρω μου, γυρίζω καὶ ἐγὼ πρὸς στιγμὴν εἰς τὰ παιδικὰ μου χρόνια καὶ λυόνται ὡς διὰ μαγείας τῆς κεφαλῆς μου αἱ χιόνες καὶ ψάχνω τὴν τσέτην τοῦ παλτοῦ μου, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ εἶρω κάποιαν πιστόλαν. Τώρα εὐρίσκω τὴν ταμπακοθήκην μου καὶ πέρνω μίαν πρέξαν. "Ε, τί νὰ γένη!

Κάθε ἄνθρωπος ψάχνει τὴν ἡμέραν αὐτήν, ὅταν μένη μόνος εἰς κάποιαν γωνίαν τοῦ σπιτιοῦ του — εἰς κάποιαν γωνίαν τῆς σημερινῆς του ζωῆς — μίαν ἀνάμνησιν τῆς πραγμένης καὶ ὅταν τὴν εὐρίσκῃ, δανεῖται αὐτ' ἐκεῖ εὐθυμίαν καὶ χαρὰν. Δι' αὐτὸ εἶναι ἑορτὴ ὄραία.

Ο Δ.

Η ΘΥΣΙΑ

Ἐνα μικρὸ ἀνάκι ἐβένιζεν ἔως χθὲς τὸ μεσημέρι. Κιτάλευκον ὅπως ἦτο, ἐβλεπα νὰ σηκώνῃ τὸ κεφάλι καὶ νὰ κρετᾷ ἓνα κομμάτι τοῦ σῆρανοῦ μὲ τὰ μῆτια τὰ κίταγάλανα, τὰ μῆτια τὰ γεμάτα κλωσάνην καὶ ἀπλότητα. Κοντὰ του μία δέσημ πρσιναῖδα: ἤρχιζε νὰ μιραίνεται χωρὶς νὰ τὴν ἐξῆ ἐγγίσει ἀκόμη. Ὅταν τὰ μῆτια του ἐστρέφοντο πρὸς τὰ ἐκαί, μοῦ ἐφαίνετο πῶς ἐγέμιζαν ἀπὸ κάποιαν ὑπερκόσμιον περιφρόνησιν πρὸς τὸ σύμβολον ἐκείνο τῆς ματαιότητος τῆς ζωῆς. Ἐνόμιζε κανεὶς ὅτι εἶχε κάποιαν προαίσθησιν τῆς θυσίας, διὰ τὴν ὁποίαν ἦτο προωρισμένον, διότι

καὶ κάποια ἀχόλου ἐγκατερέσεως ἐκφρασις ἐσκίαζε τὴν λάμπιν τῶν ματιῶν του.

Χθὲς τὸ μεσημέρι τὸ ἔσφαξαν. Γύρω του ὁλόκληρος ἢ οἰκογένεια παρόστη εἰς τὴν θυσίαν, ἢ ὁποῖα τόσον ὑπέροχα συμβᾷ εἰς τὴν μεγάλην θυσίαν τοῦ Γολγοθᾶ. Εἰς τὰ πέντε-ἕξ μέλη τῆς οἰκογενείας ἠδύνατο κανεὶς νὰ μελετήσῃ ὅλα τὰ αἰσθήματα, ποῦ ἐκλυδάνιζαν τὰ πλήθη τῶν Ἰουδαίων κατὰ τὴν Μεγάλην Θυσίαν. Ὁ χασάπης, ἄγριος καὶ ἀτιμῆς ἐκτελεστής, ἀντεπροσώπευε τὴν Εἰμασμένην, τὴν ἀνωτέραν αὐτὴν θέλησιν, ἦτις τὰ πάντα μὲ σοφίαν παρασκευάζει ἐν τῇ ἀκαμψίᾳ τῶν ἀποφάσεών της. Ὁ μπαμπᾶς, ἀτάραχος καὶ σοβαρός, ἦτο ὁ Πόντιος Πιλάτος. Αἱ δύο δεσποινίδες ἀπέστρεφον τὴν κεφαλὴν μὲ θλίψιν, ἀνίσχυροι νὰ παρεμποδίσουν τὴν θυσίαν. Ὁ μικρὸς τέλος, ὁ ἀντιπροσωπεύων τὸν ἀμαθῆ καὶ ἀπλοῖκον καὶ ἐσκοτισμένον λαόν, ἐπήδα καὶ ἠλάλαζε περὶ τὴν θυσίαν ἐκείνην.

Δὲν ξανάειδα τὸ ἀνάκι. Μοῦ φαίνεται ὅμως, ὅτι εἰς τὴν θέσιν του ἔμεινε κάποιος φῶς ἀπὸ τὰ μῆτια του, τὰ γεμάτα ἀγαθότητα καὶ ἐγκατερέσει. Σὺν νὰ πετᾷ ἢ ψυχὴ του, ἀπηλλαγμένη πλέον τοῦ φορτίου τῆς ὕλης, ἐπάνω ἀπὸ τὸν τόπον ἐκεῖνον, ὅπου ἐτελεύτη ἢ θυσία τῆς λυτρώσεώς του.

Ψ.

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΑΥΓΑ

Μία ἐκ τῶν ὄραιοτέρων παραδόσεων, τὰς ὁποίας ἠνθίσαν τὰ ποιητικώτατα ἔθιμα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐορτάζομεν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Θεοῦ-θρόπου, εἶναι καὶ αὕτη, ἢ ἐξηγουσα τὸ ἔθιμον τοῦ νὰ βάπτωμεν τὰ αὐγά. Κατὰ τὴν εὐμροφοτάτην αὐτὴν παράδοσιν, τὸ περιέρχον τοῦτο ἔθιμον, τὸ πολλὰς ἐξηγήσεις λαβόν, καὶ Ἰουδαϊκὴν μᾶλλον προέλευσιν ἔχον, προῆλθεν ὡς ἑξῆς:

Ἐνῶ τὴν πρωΐαν τῆς Κυριακῆς ἐπέστρεφον ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ὁποῖον εἶρον κενόν, οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ Σίμων, Πέτρος καὶ Ἰωάννης, ὀλίγον ἔξωθι τῆς Ἱερουσαλήμ, συνήτησαν μίαν γραίαν, κρατοῦσαν κάλαθον πλήρη ὠῶν. Ἦτο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον συνήτησαν ἐπιστρέφοντες εἰς Ἱερουσαλήμ καὶ ὁ ὁποῖος, ἔξω τοῦ κύκλου τῶν Μυροφόρων καὶ τῶν δύο μαθητῶν, ἐμάνθανε παρ' αὐτῶν τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ.

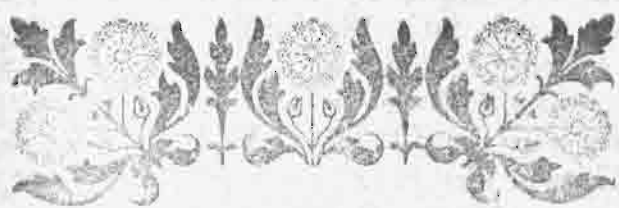
— Ὁ Ναζωραῖος ἀνέστη! τῆς λέγουν.

Ἡ γραίη, ἢ ὁποῖα εἶχεν ἀκούσει καὶ ἶδει τὸν Ἰησοῦν, θεωρήσασα τοῦτο ὡς ἀστειώτητα, εἶπεν:

— Ἄν εἶνε ἀλήθεια πῶς ἀνέστη ὁ Ναζωραῖος, ποῦ τόσα θαύματα λέγουν, οἱ εἶχε κάνει, ἃς καμὴ νὰ κοτανίσουν τὰ αὐγά αὐτά. . .

Ἄν ἐτρόφισεν ὁμοῦς—κατὰ τὴν παράδοσιν—νὰ τελειώσῃ τὰς λέξεις αὐτὰς καὶ τὰ αὐγά ἔγειναν κόκκινα.

Ἐγονυτέτησεν ἀμέσως καὶ προσηχηθήσαν αὐτῇ καὶ οἱ μαθηταί, καὶ ἔπειτα ἀπεχρῶσθησαν. οἱ μὲν διὰ νὰ φέρουν τὴν χαρμόσυνον εἶδησιν τῆς Ἀναστάσεως εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἢ γρηοῦλα δὲ εἰς τοὺς συγχωριανούς της, ἐπιδεικνυοῦσα εἰς αὐτοὺς καὶ τὰ κόκκινα αὐγά, τὰ ὁποῖα ἔκτοτε, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἔμειναν ὡς ἔθιμον τοῦ Πάσχα. Ω.



Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ
ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΗΣ ΑΠΟΨΕΦΣ



Ἡ ἐμφάνις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Μία τῶν σπουδαίων ἀποφάσεων μεταξὺ τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν διαφωνία, περὶ ἧς, ἐγγράφῳ αὐτοῦ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντινοῦ προτάσει, ἐνησχολήθη ἡ ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας τῷ 325 συνελθούσα πρώτη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος (ἴδε Πηδαλ. σελ. 22 κτλ.), ἦτο τότε καὶ ἡ ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα, περὶ τῆς ἧς οἱ Κωνσταντινοὶ ἠτήσαντο «τὸν αὐτὸν παρὰ τοῖς πᾶσιν ὁμολογηθῆναι καιρὸν».

Ἡ περὶ τούτου διαφωνία εἶχεν ἀρχαίως καταρχαίως ἐκ τῆς συζητήσεως εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἔφαγεν ἢ ὄχι πρὸ τοῦ πάθους Του Ἰουδαϊκὸν Πάσχα. Οἱ Ἰουδαῖοι ἔτοιμον τὸ Πάσχα τὴν νύκτα τῆς 14 πρὸς τὴν 15 Νισάν, πρώτου μηνὸς τοῦ ἔτους αὐτῶν καὶ πρώτου μηνὸς τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας, τῇ δὲ 15 τοῦ μηνὸς ἐώρταζον αὐτό.

Ἐκ τῶν σαφῶν μαρτυριῶν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ὅστις, ἂν καὶ μόνος ἐκ τῶν Εὐαγγελιστῶν οὐδὲν περὶ Μυστικῶν Δείπνων ἀναφέρει, ὡς αὐτόπτης τῶν γεγονότων καὶ ἐπιστήθιος τοῦ Ἰησοῦ μαθητῆς καὶ φίλος, δύναται νὰ θεωρηθῆ καὶ ὡς ὁ ἀκριβολογώτερον περὶ τῶν γεγονότων τούτων ἱστορήσας, ἐξάγεται ὅτι ὁ Χριστὸς ἐσταυρώθη τὸ ἀπόγευμα τῆς 14 Νισάν, ἦτοι τῆς παραμονῆς τοῦ Πάσχα· καθόσον δις ρητῶς περὶ τούτου ἀναφέρει, λέγων : πρῶτον μὲν (ιη', 28) ὅτι, ὅτε τὴν πρώτην τῆς ἡμέρας ἐκείνης (14 Νισάν) ἤγαγον τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ τοῦ Καϊάφα εἰς τὸ πραιτώριον, οἱ Ἰουδαῖοι «οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον, ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγοσι τὸ Πάσχα» καὶ δεύτερον (ιθ', 31) ὅτι, μετὰ τὴν σταύρωσιν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν συσταυρωθέντων αὐτῷ ληπτῶν, «οἱ Ἰουδαῖοι, ἵνα μὴ μεῖνη ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τὰ σώματα ἐν τῷ σαββάτῳ, ἐπεὶ παρασκευὴ ἦν (ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ σαββάτου), ἠρώτησαν τὸν Πιλάτον κτλ.» Ἐντεῦθεν συνάγεται ὅτι ὁ Μυστικὸς Δείπνος, ὃν μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἔφαγεν ὁ Ἰησοῦς, ἦτο μὲν εἰς τύπον τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Πάσχα, ἐγένετο ὅμως τῇ 13 Νισάν, ἦτοι τὴν παραμονὴν τοῦ Πάσχα, ἵνα τοιουτοτρόπως κατ' οἰκονομίαν καὶ τὸ νομικὸν πληρώσῃ Πάσχα καὶ τὸ πνευματικὸν παραδώσῃ καὶ, τὴν ἰδίαν νύκτα (13 πρὸς τὴν 14 Νισάν), παραδιδόμενος τοῖς Ἰουδαίοις, σταυρωθῆ τὴν ἐπομένην ὡς ἀληθινὸς Ἀμνός, καθ' ἣν ἀκριβῶς ὄραν θὰ ἔδυσσάτο ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ὁ τυπικὸς τοῦ νόμου Πασχάλιος Ἀμνός.

Ἐνῶ ἐκ τῶν μαρτυριῶν τῶν ἄλλων Εὐαγγελιστῶν ἐξάγεται ὅτι ὁ Χριστὸς ἔφαγε μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ τὸ Ἰουδαϊκὸν Πάσχα τὴν νύκτα τῆς 14 πρὸς τὴν 15 Νισάν, ὅτι συνελήφθη τὴν ἰδίαν νύκτα καὶ ὅτι ἐσταυρώθη τὴν ἐπομένην, ἦτοι ἀνήμερα τοῦ Πάσχα. Οὕτως, ὁ μὲν Ματθαῖος (κατ', 17) λέγει : «Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν προσήλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ, λέγοντες αὐτῷ, Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ Πάσχα; . . . Ὀψίας δὲ γενομένης,

ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα κτλ.» Ὁ Μάρκος (ιδ', 12) μᾶλλον ἐξηκριβωμένως λέγει : «Καὶ τῇ πρώτῃ τῶν ἡμερῶν, ὅτε τὸ Πάσχα ἔθνον, λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγῃς τὸ Πάσχα; . . . Καὶ ὄψίας γενομένης, ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων, εἶπε κτλ.» Ὁ δὲ Λουκᾶς (κβ', 7) λέγει : «Ἦλθε δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἡμερῶν, ἐν ἣ ἔδει θύεσθαι τὸ Πάσχα καὶ ἀπέστειλε Πέτρον καὶ Ἰωάννην, εἰπὼν, Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ Πάσχα, ἵνα φάγομεν . . . Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα, ἀνέπεσε, καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ, καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς, Ἐπιθυμία ἐπεθύμησα τοῦτο τὸ Πάσχα φαγεῖν μετ' ὑμῶν κτλ.»

Ἐν τούτοις, παρὰ τὴν μαρτυρίαν αὐτῶν ταύτας, καὶ οἱ τρεῖς οὗτοι Εὐαγγελισταὶ συμφωνοῦσι μετὰ τοῦ Ἰωάννου, ὅτι τῇ παρασκευῇ ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς. Ὁ Λουκᾶς μάλιστα (κγ', 54) λεπτομερέστατα περὶ τούτου ἀναφέρει, λέγων περὶ τῆς ταφῆς τοῦ Ἰησοῦ : «Καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ, καὶ σάββατον ἠέφρωσκε. Κατακολυθίσασαι δὲ καὶ γυναῖκες, αἵτινες ἦσαν συνελθούσαι αὐτῷ ἐκ τῆς Γαλιλαίας, ἐθεάσαντο τὸ μνημεῖον καὶ ὡς ἐτέθη τὸ σῶμα αὐτοῦ. Ὑποστρέψασαι δὲ ἠτοίμασαν ἀρώματα καὶ μύρα· καὶ τὸ μὲν σάββατον ἠσύχασαν κατὰ τὴν ἐντολήν. Τῇ δὲ μετὰ τῶν σαββάτων κτλ.»

Ἐξ ὧν τούτων ἠδύνατό τις ἴσως νὰ συμπεράνῃ ὅτι τὴν παρασκευὴν ἀκριβῶς, περὶ

ἧς ὁμιλοῦσιν οἱ τρεῖς οὗτοι Εὐαγγελισταί, συνέπιπτε τότε τὸ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων· τὴν εἰκόσιαν ὅμως ταύτην καταρρίπτουσιν αἱ σαφέσταται εἰς δύο μέρη μαρτυρίαι τοῦ Ἰωάννου, ὅστις, αὐτόπτης, ὡς εἶπομεν, τῶν γεγονότων γενόμενος, ἦτο ἀδύνατον εἰς τοιοῦτον βαθμὸν νὰ λανθασθῆ.

Ὅπως δὲ ἀνεκαθεν ἡ Ἐκκλησία ἔλαβεν ὡς βίβιν τὴν μαρτυρίαν τοῦ Ἰωάννου, ἦτοι ὅτι τῇ 14 τοῦ Νισάν ἐσταυρώθη καὶ ἀπέθανεν ὁ Σωτὴρ. Ἐν τούτοις αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, Κιλικίας, Συρίας καὶ Μεσοποταμίας, ἀποδίδουσαι σημασίαν μᾶλλον εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ πάθους τοῦ Κυρίου, ὡς ἡμέραν τῆς ἀπολυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους καὶ κατὰ συνέπειαν ὡς ἡμέραν χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἐώρταζον δύο Πάσχα καὶ ἀδιαφόρως εἰς πόλιν τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν συνέπιπτον ταῦτα : τὸ σταυρώσιμον Πάσχα, τῇ 14 Νισάν, ὅτε καὶ ἔλανον τὴν νηστείαν εὐθύς μετὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου, ἦτοι τῇ τρίτῃ μεταμεσημβρινῇ, καὶ τὸ ἀναστάσιμον Πάσχα, τῇ 16 Νισάν ἐντεῦθεν ἐκλήθησαν Τεσσαρασηναιδεκατίται (Quatordecimans). Αἱ δὲ Ἐκκλησίαι τῆς Παλαιστίνης, Αἰγύπτου, Ἑλλάδος, Πόντου καὶ ὅλης τῆς Δύσεως, μᾶλλον πρὸς τὸ γράμμα τοῦ Εὐαγγελίου ἀποκλίνουσαι, εἰάν μὲν ἡ 14 Νισάν συνέπιπτεν ἡμέρα παρασκευῆς, ἐώρταζον κατ' αὐτὴν τὸ σταυρώσιμον Πάσχα, τῇ δὲ 16 Νισάν, ἦτοι ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἐώρταζον τὸ ἀναστάσιμον Πάσχα, ὅτε καὶ μόνον ἔλανον

τήν νηστειάν· ἂν δὲ ἡ 14 Νισάν δὲν συνέπιπτε παρασκευῇ, τὸ μὲν σταυρώσιμον πίοχα ἐφόραζον τὴν ἀμέσως ἐπομένην παρασκευήν, τὸ δὲ ἀναστασίσιμον τὴν κυριακὴν, μετὰ δύο ἡμέρας.

Ἐνεκα τῆς διαφορᾶς ταύτης, πολλοὶ μὲν εἶχον γίνεαι ἀπόπειραι πρὸς συνεννόησιν, πάντοτε ὅμως ὑπέρστατο ἡ διαφωνία, ἀπειλήσασα μάλιστα καὶ ῥήξιν (τῷ 196) μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων ἐκκλησιαστικῶν ὁμάδων, ὡς ἐκ τῆς ἀδιελλέκτου στάσεως τοῦ πάπα Ρώμης Βίκτορος τοῦ 4' (185—197), ἀπειλήσαντος συνοδικῶς δι' ἀφορισμοῦ τοὺς Τεσσαρεσκαίδεκατίτας¹.

Ἐπὶ τῇ βίσει τῆς ἐκδοχῆς τῆς ἀντιθέτου τῶν Τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν ὁμάδος, ἀλλὰ μᾶλλον σαφῶς, προτάσει, ὡς εἴπομεν, αὐτοῦ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἐκανόνισε τὸ ζήτημα ἡ Α' Οἰκουμένηκὴ Σύνοδος, ὁρίσασα² νὰ ἐορτάζηται τὸ Πάσχα «τὴν πρώτην κυριακὴν μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας», ἦτοι τὴν πρώτην κυριακὴν μετὰ τὴν πανσέληνον τοῦ Μαρτίου μηνός· ἂν δὲ ἡ πανσέληνος συμπέσῃ κυριακῇ, τότε τὸ πάσχα νὰ ἐορτάζηται τὴν ἀμέσως ἐπομένην κυριακὴν.

Ἐκ τούτων βλέπομεν ὅτι δύο τινὰ κυρίως ἀπαιτοῦνται διὰ τὸν ἀκριβῆ τοῦ ἁγίου Πάσχα ἐορτασμόν :

1ον) Ὅτι πρέπει νὰ γίνεται πάντοτε μετὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν, δηλαδὴ μετὰ τὴν πανσέληνον τῆς πρώτης³ νέας σελήνης τοῦ Μαρ-

τίου μηνός, καὶ δὴ τὴν ἀμέσως μετὰ τὴν πανσέληνον ταύτην κυριακὴν. Τοῦτο δὲ διότι, ἀφοῦ ἡ ἰσημερία εἶναι μέτρον διαιρετικόν τοῦ ὅλου ἑνιαυτοῦ, ἂν μὲν πρὸ τῆς ἰσημερίας ἐορτάσωμεν, θὰ συμβῆ νὰ κἀμωμεν τὸ Πάσχα δις κατὰ τὸν ἴδιον ἑνιαυτόν, καὶ κατὰ συνέπειαν δις κατὰ τὸ ἴδιον ἔτος νὰ «καταγγέλωμεν τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου». Τοῦτο περιέλαβον ἐν ταῖς διατάξεσιν αὐτῶν (Ε', ιζ') καὶ οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, δοῦσαντες οὕτω : «Δεῖ ὑμᾶς, ἀδελφοί, τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα ἀκριβῶς ποιῆσατε, μετὰ πάσης ἐπιμελείας, μετὰ τροπὴν ἰσημερινήν, ὅπως μὴ δις τοῦ ἑνιαυτοῦ ἐνός παθήματος μνείαν ποιήσθε, ἀλλ' ἅπαξ τοῦ ἔτους, τοῦ ἅπαξ ἀποθανόντος».

Καὶ 2ον) Ὅτι τὸ ἅγιον Πάσχα δὲν πρέπει νὰ γίνηται τὴν ἴδιαν ἡμέραν μετὰ τοῦ νομικοῦ φάσκα τῶν Ἰουδαίων· διὸ καὶ δοσάκις ἡ πανσέληνος τοῦ Μαρτίου συμπέσῃ κυριακῇ, τὸ Πάσχα γίνεται τὴν ἐπομένην κυριακὴν. Τοῦτο δὲ πάλιν, διὸ νὰ πορηγῆται πάντοτε ὁ τύπος τῶν ἐν τῷ Νόμῳ Ἰουδαίων, ἦτοι ἡ σφραγὴ τοῦ πασχαλικοῦ ἁμνοῦ, καὶ νὰ ἐπιταί τὸ διατυπούμενον, ἦτοι ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου καὶ ἡ ἀνάστασις. Περὶ τούτου ἐπίσης εἶχον διατάξει καὶ οἱ Ἀποστολικοὶ κανόνες, καὶ δὴ δ' ζ', ἔχον οὕτως : «Εἴ τις Ἐπίσκοπος ἢ Πρεσβύτερος, ἢ Διάκονος, τὴν ἁγίαν τοῦ Πάσχα ἡμέραν πρὸ τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας μετὰ τῶν Ἰουδαίων ἐπιτελέσῃ, καθαιρεῖσθω». Ἐξ οὗ καταφαίνεται τὸ ἀντικανονικὸν τοῦ λατινικοῦ Πάσχα, δοσάκις δὲν συμπέσῃ μετὰ τοῦ ἰδικοῦ μας.

Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἐορτασμόν τοῦ Πάσχα ἀπὸ ἱστορικῆς καὶ κανονικῆς ἀπόψεως. Περὶ δὲ τῆς εὐρέσεως τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα δύο ὑπάρχουσι τρόποι :

1ον) Ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ Σεληνιακοῦ κύκλου, ὃν ἐρεθρον ὁ περίφημος Ἀθηναῖος ἀστρονόμος Μέτων, ἀνακαλέσας ὅτι κάθε δεκαεννέα ἡλιακοὺς ἑνιαυτοὺς, αἱ νομηνίαι, ἦτοι τὰ νεοσέληνα, συνέπιπτον κατὰ τὰς ἴδίας ἡμέρας, καὶ ὀνομάσας ἐντεθθεν Κύκλον Σεληνιακὸν μίαν περίοδον 19 ἡλιακῶν ἑνιαυτῶν.

Ἐπὶ τῇ βίσει τοῦ τρόπου τούτου πρέπει ἐν πρώτοις νὰ εὐρωμεν τὴν νέαν σελήνην τοῦ Μαρτίου μηνός. Πρὸς τοῦτο πρέπει νὰ γνωρίζωμεν τὸν Σεληνιακὸν τοῦ προκειμένου ἔτους κύκλον, ὃν εὐρίσκομεν διαιροῦντες τὸ ἄθροισμα τοῦ προκειμένου ἔτους μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ 5808, ἦτοι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀπὸ κτίσεως κόσμου μέχρι Χριστοῦ ἔτων, διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 19. Τὸ κατάλοιπον τῆς διαιρέσεως ταύτης δεικνύει τὸν Σεληνιακὸν κύκλον τοῦ προκειμένου ἔτους· μὴ ὑπάρχοντος δὲ καταλοίπου, ὁ Σεληνιακὸς κύκλος εἶναι ἀλόκληρος ὁ διαιρέτης, ἦτοι ὁ ἀριθμὸς 19. Καὶ συμβουλευόμεθα τὸν ἑξῆς πίνακα :

Σελ. ἀπολ.	Νέα Σελήνη τοῦ Μαρτ. τῆ	Σελ. ἀπολ.	Νέα Σελήνη τοῦ Μαρτ. τῆ
1	15	11	25
2	4	12	14
3	23	13	8
4	12	14	22
5	1 καὶ 31	15	11
6	20	16	30
7	9	17	19
8	28	18	8
9	17	19	27
10	6		

Κύκλος εἶναι 5, ὅτι καὶ ὡς βέβαις λαμβάνεται ἡ πρώτη τοῦ νέα σελήνης.

Εἰς τὰς ἡμέρας τῆς νέας σελήνης προσθέτομεν τὸν ἀριθμὸν 18. Καὶ ἂν μὲν ὁ εὐρεθεὶς τοιουτοτρόπως ἀριθμὸς εἶναι μικρότερος τοῦ 31, τότε μᾶς δεικνύει ἀμέσως εἰς ποίαν ἡμέραν μεταξὺ τῆς 21 καὶ 31 Μαρτίου τελεῖται τὸ Πάσχα· ἂν δὲ πάλιν ὑπερβαίῃ τὰ 31, τότε κρατοῦμεν τὸ ὑπόλοιπον, τὸ ὁποῖον μᾶς δεικνύει εἰς ποίαν ἡμέραν μεταξὺ τῆς 1 καὶ 18 Ἀπριλίου τελεῖται Πάσχα.

Σημειωτέον δι' ὅταν τὸ ἔτος ἔχη Σεληνιακὸν κύκλον 17, 18, 19, τότε, ἀντὶ τοῦ ἀριθμοῦ 18, εἰς τὰς ἡμέρας τῆς νέας σελήνης προσθέτομεν τὸν ἀριθμὸν 17.

Τέλος, ἂν ἡ εὐρεθείσα ἡμέρα τοῦ Μαρτίου ἢ τοῦ Ἀπριλίου εἶναι κυριακὴ, τὸ Πάσχα γίνεται τὴν ἐπομένην κυριακὴν· εἰδεμή, τὴν α' μετὰ τὴν ἡμερομηνίαν ταύτην κυριακὴν.

2ον). Ὁ δεύτερος τρόπος, ἐπὶ τῇ βίσει ἡμερομηνίας τοῦ Νομικοῦ Φάσκα, καταλήγει εἰς ἀμεσώτερον ἀποτέλεσμα καὶ ἔχει οὕτω :

Διαιροῦμεν τὸ τρέχον ἔτος διὰ τοῦ 19, ἀριθμοῦ τῶν σεληνιακῶν κύκλων. Τὸ κατάλοιπον τῆς διαιρέσεως (ἢ τὸν ἀριθμὸν 19, ἂν δὲν ὑπάρχῃ κατάλοιπον), πολλαπλασιάζομεν ἐπὶ 19, καὶ εἰς τὸ γινόμενον προσθέτομεν τὸν ἀριθμὸν 15, ἦτοι τὰς ἡμέρας τῆς πανσέληνου. Τὸ ἄθροισμα τοῦτο διαιροῦμεν διὰ τοῦ 30, τὸ δὲ κατάλοιπον τῆς διαιρέσεως ταύτης μᾶς δεικνύει πόσας ἡμέρας μετὰ τὴν 21 Μαρτίου (βῆσιν, ἣν ἔλαβεν ἡ Α' Οἰκουμένηκὴ Σύνοδος διὰ τὴν ἑαρινὴν ἰσημερίαν), γίνεται τὸ Νομικὸν Φάσκα. Μὴ ὑπάρχοντος καταλοίπου, ἡμέρα τοῦ νομικοῦ Φάσκα εἶναι, ὡς εἶκος, ἡ 21 Μαΐου.

Εἰς τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Νομικοῦ Φάσκα προσθέτομεν μίαν ἡμέραν, διότι τὴν ἐπαύριον τοῦ Νομικοῦ Φάσκα εἶχεν ἀναστηθῆ, ὡς εἴπομεν, ὁ Χριστός. Καὶ τὸν εὐρεθέντα ἀριθμὸν προσθέτομεν εἰς τὸ τρέχον ἔτος.

Εἰς τὸ ἄθροισμα τοῦτο προσθέτομεν καὶ τὸ πηλίκον (ὄχι πλέον τὸ κατάλοιπον) τῆς διαιρέσεως τοῦ τρέχοντος ἔτους διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 4, τὸ δὲ ὅλον ἄθροισμα διαιροῦμεν διὰ τοῦ ἀριθμοῦ 7. Οἱ δύο οὗτοι ἀριθμοί, ὁ 4 καὶ ὁ 7 εἶναι οἱ παράγοντες τοῦ Ἡλιακοῦ λεγομένου κύκλου, ὅστις εἶναι μία περίοδος (47 × 7) 28 ἔτων.

Τὸ κατάλοιπον τῆς τελευταίας ταύτης διαιρέσεως ἀφαιροῦμεν ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 8, ἦτοι τοῦ ἀπὸ τῆς κυριακῆς τῶν Βαίων μέχρι τῆς κυριακῆς τοῦ Πάσχα ἀριθμοῦ τῶν ἡμερῶν. Τὸ δὲ ὑπόλοιπον τῆς ἀφαιρέσεως προσθέτομεν εἰς τὴν εὐρεθείσαν ἡμερομηνίαν τοῦ Νομικοῦ Φάσκα, καὶ ἔχομεν ἀκριβῶς τὴν ἡμερομηνίαν τῆς ἐορτῆς τοῦ Πάσχα.

Σημειωτέον δι' ἂν ἡ τελευταία διαίρεσις δὲν δώσῃ κατάλοιπον, τότε, ἀπλούστατα, εἰς τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ Νομικοῦ Φάσκα προσθέτομεν τὸν ἀριθμὸν 1, ἦτοι τὴν ἡμέραν, ἣτις ἡμερολόγησε τότε μεταξὺ τοῦ Νομικοῦ Φάσκα καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

ΔΗΜ. Μ. ΜΕΛΙΣΣΟΠΟΥΛΟΣ
καθηγητὴς ἐν τῇ Ρωσικῇ Σχολῇ

Κ. ΜΟΥΡΑΤΙΔΗΣ
ΚΛΑΙΤΕΧΝΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ
ΕΝ ΑΜΙΣΩ

Ἔργασία φιλόκαλος καὶ μὲ πολλὴν καλαισθησίαν. Μεγεθύνσεις λίαν ἐπιτυχεῖς.

Τιμαὶ εὐπρόσδεκτοι.

1. Κατὰ τοῦ πασχαλίου τῶν Τεσσαρεσκαίδεκατιτῶν διάφοροι συνήλθον σύνοδοι, λέγοντος τοῦ β' αἰῶνος· ἢ ἐν Ἐφέσῳ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον αὐτῆς Πολυκράτην, ἢ ἐν Καισαρείᾳ ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Θεόφραστον, ἢ ἐν Ἱεροσολύμοις, τῷ 196, ὑπὸ τὸν Νάρκισσον, ἢ ἐν Ἀμάστρεδι (τῇ σημερινῇ Ἀμαστρῶ) τοῦ Πόντου ὑπὸ τὸν Πάμμων, ἢ ἐν Λουγδούνῳ (Lyon) τῶν Γαλλῶν ὑπὸ τὸν Εἰσηναῖον, καὶ ἢ ἐν Ρώμῃ τῷ 196, ὑπὸ τὸν Βίκτορα Α'.

2. Εἰς τὴν λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου μεγάλη εἶχεν ἀποδοθῆ σημασία Ἀδελφῇ ἢ Σύνοδος, ἀγγέλουσα τοῦτο δι' ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τοὺς Ἀλεξανδρεῖς, ἔγραπτεν : «Ἐπαγγελόμεθα δὲ ὑμῖν περὶ τῆς συμφωνίας τοῦ ἁγιωτάτου Πάσχα, ὅτι ἡμετέροις εὐχαίς κατορθώθη καὶ τοῦτο τὸ σημεῖον». Ἴδε καὶ τὸν α' κανόνα τῆς ἐν Ἀνατολίᾳ τῷ 341 συνελθούσης τοπικῆς συνόδου.

3. Δύο εἶναι αἱ ἰσημερίαι τοῦ ἔτους : ἡ **Φθινοπωρινὴ ἰσημερία**, ἣτις γίνεται κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου, ὅτε ὁ ἥλιος κινεῖται εἰς τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ ζφδίου τοῦ Ζωροῦ⁴ καὶ ἡ **ἑαρινὴ ἰσημερία**, ἣτις γίνεται κατὰ μῆνα Μαρτίου, ὅτε ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὴν πρώτην μοῖραν τοῦ ζφδίου τοῦ Κρσοῦ. Ὡς βῆσιν τῆς ἑαρινῆς ἰσημερίας ἡ Α' Οἰκουμένηκὴ Σύνοδος ἔλαβε τὴν κα' Μαρτίου, ὅτι καὶ συνέπιπτε κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους ἡ ἰσημερία αὕτη. Μολοντά δὲ, ἀστρονομικῶς, ἡ ἰσημερία κινεῖται κατὰ δύο ἡμέρας εἰς κάθε 300 ἔτη, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ ἑαρινὴ ἰσημερία ἀστρονομικῶς συμπέσῃ σήμερον τῇ ι' Μαρτίου (μὲ διαφορὰν δηλαδὴ 11 ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ τρόνου τῆς Α' Οἰκουμ. Συνόδου), ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐβαλοῦσθε πάντοτε νὰ βασίζηται ἐπὶ τῆς κα' μαρτίου, ἐνφ' ἡ Λατινικὴ Ἐκκλησία ἠκολούθησε τὴν ἀστρονομικὴν μεταβολήν, ἐντεθθεν δὲ καὶ ἡ διαφορὰ τοῦ ἡμετέρου Πάσχα καὶ τοῦ τῶν Λατίνων. Διότι αἱ δύο αὗται περιτταὶ ἡμέραι, προστιθέμεναι, ὑπερβαίνουν κάποτε τὴν πρώτην κυριακὴν, ἣτις ἔρχεται μετὰ τὴν πανσέληνον τοῦ Μαρτίου⁵ καὶ τότε οἱ μὲν Λατίνικα, διὰ τὴν ἀκριβείαν δέθεν τῆς ἀστρονομικῆς διαφορᾶς, ἐορτάζουν τὴν κυριακὴν ἐκείνην τὸ Πάσχα ἐρχόμενοι τοιουτοτρόπως πρὶν καὶ ἀπὸ τὸ ἰουδαϊκὸν πάσχα, ἐνφ' ἡμεῖς τὴν κυριακὴν ἐκείνην ἐορτάζομεν τὸ Βαθα.

4. Ἡ παρατήρησις αὕτη δὲν πρέπει νὰ γανῆ περίεργος διότι πολλὰκις συμβαίνει εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν μῆνα νὰ ἔχωμεν δύο νέας σελήνας : τὴν 1 τοῦ μηνός καὶ τὴν 3 ἢ τὴν 31. Διὰ τὸν Μάρτιον τοῦτο συμβαίνει μόνον δοσάκις ὁ Σεληνιακὸς

ΤΟ ΠΑΣΧΑ ΤΟΥ ΚΕΝΤΗΡΙΩΝΟΣ

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ

“ΧΡΙΣΤΟΣ ΞΑΝΕΣΤΗ !”

Ξυπλωμένος εις την άμμουδιάν ο εκατόνταρχος Γάιος Βαλέριος, άφινε το βλέμμα του ν' άπλώνεται εις την γλαυκην έκτασιν της Λιβυκής θαλάσσης.

Ο ήλιος έπλησίαζε σχεδόν προς το μεσουράνημα και η Άλεξάνδρεια, ναρκωμένη από τα φλογερά του φιλήματα, έληθαργούσε λευκή και σιωπηλή. Μόνον αι κορυφαί μερικων άραιων φοινικοδένδρων έταλαντεύοντο υπό τας ριπάς της έλαφράς και χλωράς μεσημβρινής αύρας.

Το πρόσωπον του εκατοντάρχου είχε χάσει την αύστηράν και ψυχράν φυσιογνωμίαν, η όποία το έκάλυπτεν ως προσωπίς, όταν εύρίσκετο μεταξύ των άλλων κεντηριών του Καίσαρος, περιστοιχιζόμενος από τας λεγεώνας των δορυφόρων. Ούτε πάλιν έπήνθει επί των λεπτων και ήμιανοίκτων χειλέων του το μειδίημα της κολακείας, το όποϊον έφευρεν όσάκις εύρίσκετο πρό του Καίσαρος.

Ο Γάιος Βαλέριος άνεπόλει μίαν ήλισμόνητον στιγμήν της ζωής του. Πρό δύο ένιαυτων, ύπηρετών τον Καίσαρα εις την φρουράν της Άλεξάνδορειας, είχε σώσει μέσ' από τας φλόγας της πυρπόληθείσης από τους ένθικους κατοικίας της μίαν όμοιοτάτην Έλληνίδα Χριστιανήν. Ο έκ τόνταρχος ένεθυμείτο ζωηρότατα την έκφρασιν του τρώμου επί του κανονικωτάτου και σιτόχρου εκείνου προσώπου με τα μεγάλα όλάνοιχτα μάτια, όπου κατοπτρίζοντο όλα τα μαγευτικά μυστήρια των άσελήνων νυκτών. Του έφαινετο ότι ησθάνετο ακόμη τα γυνιά εκείνα και άλαβάστρινα χέρια να τυλίγονται σφιγκτά τριγύρω από τον λαιμόν του, έκπευτικά, φοβισμένα και τρέμοντα, ένψ το στήθος της έτρικύμιζεν η άγωνία εις άναπαλμούς προς τα κύματα τεταραγμένου πελάγους.

Είς την άνάμνησιν... έσωτερικώς ύγραίνοντο και έλαμπον άπο ψ... κήν άσύνήθιστον, ένψ στενάγμοις βαθύς και κρός άνεσήκωνε το στήθος του, πού το περιέσφιγγε φολιδωτός ο χάλκινος θώραξ.

Και ύστερα η φυντασία του άνεπλαττε τα γγονάτα πού έπηκολούθησαν. Πώς δηλαδή μέσ' από τον καπνόν ήκούσθη κραυγή άπελπισίας, φωνή γυναικός πού εκυλούσεν έναγωνίως την κόρην της :

— Γλυκέρα ! Γλυκέρα !
Και του έφαινετο ότι έβλεπεν ακόμη εις το άκουσμα εκείνο τα δύο λευκά χέρια ν' άποσπώνται από την περίπτυσίν του, ένψ η ώραία, με τα κατάμυρα μάτια, έπήδα έξαφνα από την άγκάλην του και έχανετο μέσα εις τας φλόγας και τον καπνόν, φωνάζουσα γοερώς εις άπάντησιν της έπικλήσεως :

— Μητέρα μου ! μητέρα !
Ο κεντηριών δέν ένεθυμείτο περισσότερα.

Όταν οι στρατιώται του τον απέσυραν ήμισυνη μέσ' από τας φλόγας, ήγγησε ν' άναρρώσει, και όταν επί τέλους εφόρσε και πάλιν τον θώρακα και έξωσε την όσφύν του με την βαρειάν του σπάθην— δώρον της Φλαμινίας Ποππίας, αύλητρίδος του Καίσαρος, η όποία έτρελλαινέτο διά τους ούλους βοσρύχους του και την στοχαστικήν έκφρασί του — μάτην άνεξήτησεν εις όλην την Άλεξάνδρειαν την Χριστιανήν Γλυκέραν. Οι στρατιώται του τον διεβεβαίωσαν ότι εκάη μέσα εις την μαρίαν των φλογών, αλλά δέν τόν έπίστευεν.

Αν ήτο Χριστιανή, ήτο ποτέ δυνατόν ο Θεός των Χριστιανών, περί του όποιου είχε άκούσει τόσα θαύματα, να μη έσωσεν αυτήν, τόσον ώραίαν, διά θαύματος όμοιου προς εκείνα, τα όποια διηγούντο εις την Ρώμην και την Άλεξάνδρειαν !

Ο κεντηριών δέν ένδιεφέρετο διά τους Όλυμπίους, ούτε διά τον Θεόν των Χριστιανών. Άλλ' όταν άνεπόλει την μορφήν της Γλυκέρας και την φοβισμένην εκείνην περίπτυσίν της, υπό το κράτος της φόβικης των φλογών, δέν ήδύνατο να καταστείλη κύμα περιέργον, δσον και θερμής πίστεως, το όποϊον έξεχείλιζεν εις τα στήθη του ως πλήμμυρα έλπίδων και παρηγορίας. Και έφαντάζεο ότι ο Χριστός της Γλυκέρας θα είχε στείλει τους άγγέλους του διά να την προφυλάξουν και την διασώσουν μέσα εις κύματα δρόσου και άρώματος...

— Τί συλλογίζεσαι, κεντηριών; Μήπως εκόλλησες και συ από την άσθένειαν των κατοίκων της πόλεως ταύτης και προσπαθείς να έξισώσης τους λαμβικούς πόδας κανενός σου ποιήματος. Έχεις ύφος ποιητού, έγκυμονούντος έλεγείαν η σάτυρον !
Είς την παρατήρησιν αυτήν, η όποία ήκούσθη αϊφνιδίως όπισθεν του, συνοδευθείσαν από γέλωτα

κουρασμένον, ο Γάιος Βαλέριος άνεπήδησεν ως κέλης πολεμικός υπό τον πτερινστήρα.

Ένώπιόν του ώρθούτο ο Καίσαρ Άδριανός, περιπιδημών τότε εις την Άλεξάνδρειαν και ο όποιος περιεφέρετο εις την παραλίαν, συνοδευόμενος από τον άθλητικόν Άσιάτην δορυφόρον του.

Ο κεντηριών έφωρε την δεξιάν εις το στήθος και υπεκλίθη βαθύτατα, ένψ από τα ήμικλειστα χείλη του εξέφυγεν η βασιλική προσαγόρευσις :

— Ave Caesar.



Η νύξ ήτο γλυκεία και η σελήνη έσκέπαζε με το άδαμιάντινον φως της την κοιμισμένην πόλιν, ένψ η θάλασσα της Λιβύης, άκύμαντος και ειρηνική, άντικατώπτριζε το μελιχρόν σεληνόφως.

Είς μίαν από τας μάλλον άποκέντρους συνοικίας της πόλεως μί σκιά διωλίσθαινε με βήμα άβέβαιον διά των ρυμών και των έλιοσειδών άγυιών. Κατευθυνόμενη προς το μέρος, όπόθεν ήρχετο σιγανή άπήχησις ζώματος παραδόξου, σεμνού και μελαγχολικού.

Ητο ο κεντηριών Γάιος Βαλέριος. Είχε πληροφορηθή ότι την νύκτα εκείνην οι Χριστιανοί ήγον εορτήν χαράς και άγάπης. Έτέλουν την άνάμνησιν της άναστάσεως του χλωμού Ναζωραίου, ο όποιος είχε ζήσει εις την Γαλιλαίαν πρό ενός αιώνος, και δια του όποιου την άγάπην οι όπιδιοί του περιεφρόνον τα μαρύρια και τον θάνατον.

Και ο κεντηριών ώθούμενος από πυράτολμονέλιδα, έτρεχεν κει εις το κρησφύγετον των πιστών του, άδιαφορών διά τον κίνδυνον, εις τον όποιον έξετίθετο αν ήθελε γνωσθή εις τον Καίσαρα το διάβημά του.

Ο ύμνος τώρα ήκούετο εύκρινέστερον. Άμυδρόν φως έτρεμεν εις μίαν ραγάδα καταπακτής. Ο κεντηριών δέν έδίστασεν Άνεύρευε την καταπακτήν και κατήλθεν. Εύρέθη αϊφνης μέσα εις ύπόγειον προθάλαμον εύρυτέρας στοάς, όπου πλήθος άνδρών, έφήβων, γερόντων, γυναικών και παρθένων, κρατούντων λαμπάδας, περιεστοίχιζε γέροντα λευχίμονα και σεβάσιμον, ο όποιος είχε τας χείρας ύψωμένας εν κινήσει.

Και έψυλλον όλοι μαζί ύμνους λατρείας ίπεργείου, λογία άγάπης θείας, άφαντάστου και Ιερās.

Ήσαν λοιπόν οι Χριστιανοί !
Ο κεντηριών από το ήμίφως του προόστου, άφανής από τους άπορροφημένους εις την ψαλμωδίαν, τους παρετήρει έταστικώς. Αϊφνης ώχρίσσε, τα γονάτά του εκάμφθησαν, ένψ εις τους κροτάφους του έσυζον αι φλέβες δυνατά.

Μεταξύ του πλήθους των πιστών εύρίσκετο η ώραία Γλυκέρα. Έφορούσε χιτώνα ποδήρη λευκόν, έπιχαρίτους και σεμνώς άνεξωσμένον το πρόσωπόν της έλαμπε και δέν ήτο δυνατόν να είπη κανείς, αν ήτο η άνταύγεια της λαμπίδος της η των όφθαλμών της η φλόξ, η καταυγάζουσα την γλυκειάν μορφήν της.

Ο Γάιος Βαλέριος ησθάνθη μέσα εις τα στήθη του κάτι άπερίγραπτον. Και ύπεικων εις άνεξήγητον όρμην, εισήλθεν εν τω μέσω των Χριστιανών.

Όλοι παρεμέρισαν. Οι ύμνοι διεκόπησαν και ταραχώδης ψιθυρισμός διέδραμε το εκκλησίασμα.

Άλλ' εκείνος, χωρίς να προσέχη εις τίποτε, έγονυπέτησε πρό των ποδών της Γλυκέρας, λέγων :

— Είμαι μέγας και άληθινός ο Θεός σου ! Είμαι θαυμάτιον Θεός και τον πιστεύω, Γλυκέρα ! Σε έσωσεν από τας φλόγας και με ώδήγησεν εις σε ! Δεχθήτέ με εις την Έκκλησίαν σας ! Ήμην έως τώρα κεντηριών του Καίσαρος. Θα είμαι από τουδε δούλος του Ναζωραίου Ήησού.

Η Γλυκέρα είχεν ώχριάσει. Άνεγνώρισε τον εκατόνταρχον σωτήρα της και χωρίς να διατάξη άπετάθη προς τον σεβασμιον γέροντα, ο όποιος παρηκολούθει εν έκστάσει την σκηνήν :

— Άγιε πάτερ μου ! Δέξου εις την χάριν του Κυρίου μας τον προσήλυτον τουτίον. Είμαι ευγενής, διότι, ένθικός αυτός, ηθέλησε να με σώση όταν οι Ρωμαίοι έπυρπόλησαν το σπίτι του πατρός μου ! Δέξου τον, διότι θα πιστεύση !

Ο γέρον ύψωσε και πάλιν τα χέρια του και υπό την βαθειάν σιγήν, η όποία έπηκολούθησεν, έδοξολόγησε τον άναστάντα Γαλιλαϊον δια το θαύμά του.

Και η λευκή εορτή της άγάπης—το χαρμόσυνον Πάσχα—εορτάσθη και από τον άκατήχητο ακόμη, άλλ' άντλούντα ώκειανόν πίστειος από την θεάν της προσευχομένης Γλυκέρας Γάιος Βαλέριον, τον πρό όλίγων ακόμη ώρών κεντηριώνα του Καίσαρος, τώρα δέ διά παντός λάτρην του Ναζωραίου Ήησού.

Ο Κώστας ο Μελιγγιός και ο Γιάννης ο Λάκκας είταν οι καλύτεροι νοικοκυραίοι του χωριού. Είχαν γίδια, πρόβατα, γελάδι, φοράδια, άλογο, μουλάρια, γαϊδούρι, άμπέλια, χωράφια, σπιτία ψηλά μ' αυλές και με πυρούλια, με κήπους και με περιβόλια, και παιδιά της παντρείας.

Όλο το χωριό του; είχε για βέβαιους συμπεθέρους και περιμένε ποτε θ' άκούση τες άρραβώνες.

Λέγονταν τα Χριστούγεννα ότι ο Λάμπρος του Κώστα του Μελιγγιού θάπαιρνε την Χαϊδω του Γιάννη του Λάκκα, και τες άποκριές ότι ο Γεωργάκης του Γιάννη του Λάκκα θάπαιρνε την Χρύσω του Κώστα του Μελιγγιού, κι όμως ούτε το ένα έγεινε, ούτε το άλλο. Κάποια δυσκολία είταν στην μέση... κι αυτή η δυσκολία, καθώς μαθεύτηκε, είταν ότι ο μόν Μελιγγιός δέν ήθελε να δώσει την θυγατέρα του την Χρύσω στον Γεωργάκη του Λάκκα, αλλά προτιμούσε να πάρη στον Λάμπρο του την νεοϊδόκορμη την Χαϊδω του Λάκκα, ένψ ο Λάκκας έτέπεινε καλά και σώνει να πάρη την πεντάμορφη Χρύσω στον Γεωργάκη του. δηλ δη ο καθένας τους εφρόντιζε για την καλή την νύφη πλειότερο, παρά για τον καλό γαμπρό, γιατί η καλή νύφη είναι η μεγαλύτερη εύτυχία σ' ένα σπίτι. Κι είταν και η δυό, η Χαϊδω κι η Χρύσω, δυό άστέρια του χωριού. πού δέν είχαν όμοια τους στα όγδοηντα τέσσερα χωριά της έπαρχίας. Δέν τες έβγαίνε καιμιά ούτε στην ώμορφιά, ούτε στην αξία, ούτε στον καλόν τον τρόπο, ούτε στην άξία, ούτε στο μυελό, ούτε στην ύγεια, ούτε στο τραγούδι. Είταν ένας παράδεισος η καθεμιά, και σκόρπιζαν γύρω τους την χαρά και τον αναγਾਲιασμό.

— Άς μιάσω στο σπίτι μου νύφη την Χαϊδω του Γιάννη του Λάκκα (έλεγε ο Κώστας ο Μελιγγιός με βουρ καϊμό) κι άλλη δόξα δέν θέλω !

— Άς πάρω νύφη την Χρύσω του Κώστα του Μελιγγιού (έλεγε πάλι κι ο Γιάννης ο Λάκκας με ίδιον καϊμό) κι άλλη μου πλειό μεγάλη εύτυχία δέν θέλω !

Αυτή και μόνη είταν η αίτια, πού μπόδιζε να γένη η συμπεθερεία των δυό πρωτονοικοκυραίων του χωριού κι η δουλειά πήγαινε σβάρνα από την άνοιξη ως το χινόπωρο, κι από τα Χριστούγεννα ως τες Άποκριές, κι από τες Άποκριές ως την Λαμπρή την Πασκαλιά.

Όλη την μεγάλη συρακοστή η γυναίκες του χωριού αυτήν την όμιλία είχαν, τί λογής συμπεθερεία θα κάνουν ο Μελιγγιός με τον Λάκκα κι είταν φόβος μη διαβή κι η Πασκαλιά χωρίς συμπεθερεία.

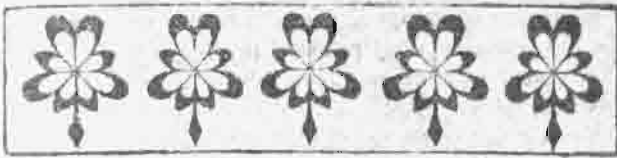
Σημερώνοντας η Μεγάλη Πασκαλιά, όλο το χωριό περιμένε να ιδή τί θ' άπογεινή, άφου και τα σπιτία είταν καλά και τιμημένα, και τ' άγόρια ώμορφα και λεβεντόπαιδα, κατάλληλα για τέτοια άγγελόμορφα κορίτσια.

Τα Μελιγγιαίικα και τα Λακκαίικα τα σπιτία είταν γετονικά κι η αυλές τους χωρίζονταν από τρεις δρασκελες δρόμο.

Κατα το γιοματάκι άρχισαν να ψένωνται τ' άρνιά στές αυλές των δυό γειτόνων και να γυρνούν στές σουβλες άναρχ-άναρχ, κι ένας ψιλός γιλάζιος καπνός άνέβαινε σαν χαρούμενο σύννεφο ψηλά από τες ψηστασιές. Οι δυό γειτόνοι έπιστατούσαν καθένας στο ψήσιμο του άρνιού του, κι ο πλειότερος κόσμος των δυό σπιτιών είταν στές αυλές.

Όμιλοι λαμπροφορημένων παλληκαριών περα στην πλατεία της εκκλησιάς, άλλοι τσαγουδούσαν, άλλοι έρριχναν το λιθάρι και άλλοι έρριχναν στο σημάδι. Από τα σπιτία άκούονταν ντουφεκοβολισμάδι. Από τα σπιτία άκούονταν άρνι. Και στο μεσοχώρι οι νεϊόπαντροι του χωριού μαζί με τα καλύτερα άνύπαντρα παλληκάρια άρχισαν το χορό, και το λυγρό τραγούδι του Παπα-Θύμιου άκούονταν χαρωπό κι ένθουσιαστικό :

- Άκούω τον άνεμο π' άχάει...
- Μωρέ Παπά, ντελήπαπα,
- Και ται βονά πού οσιότνται,
- Ντελήπαπα λεβέντη...



ΤΟ ΚΕΡΙ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

(Στήλη 1η)

Μεγα Σάββατον.

Ο ήλιος σιγά σιγά γέρνει πέρα μακριά, κατ' την θαλασσαν και η σκιά του βουνού όλονεν άλλο νετα μεγαλειότερη πάνω στο μικρό χωριουδάκι.

Μία μεγαλοπρέπεια βασιλεύει παντού. Τα χωράφια τα σκεπασμένα από ολοπρόσινη γλήκη, τα λιβάδια τα κατάφορτα από τρελλόχρωμα λουλουδάκια, το χωριό τέλος όλο, μία ανοιξιάτικη ζωή, ένα μυρωμένο αέρι περιβάλλει.

Κανένα δέν βλέπεις, ούτε εις τους άγρούς, ούτε εις τους κήπους έγρατην. Όλοι, όλοι μέσα εις το χωριό έτοιμάζονται για την Άνάστασιν και μόνον μερικές γυναίκες εις το νεκροταφείον, επάνω σε μερικά άγαπημένα μνήματα, σαν Μυροφόρες αρχαίου καιρού, καίουν και λίγο λιβάνι, ενώ το δάκρυ της λύπης των σταλάζει βαρύν βαρύν επάνω στο υγρό χώμα.

Μεγα Σάββατον.

Πόσον ώραία είναι η ήμερα αυτή στα χωριά!

Όλα όσα βλέπει κανείς εκδηλώνουν την μεγάλην εδύνην και τα ίδια πάλιν, σε λίγες ώρες, θα ένδυσθουν την πειό φαιδρά στολή της χαράς.



Σιγά σιγά καθισμένος επάνω στο άλογο του ο Γιώργος του μαστρο-Διαμάντη, επιστρέφει στο χωριό. Είχε πάγει έως σε άμπέλια που ήσαν στον άντικρυνό λόφο, έτοι για να ρίψη μία ματιά και τώρα γυρίζει και αυτός, μη τουλμώντας, ως άλλοτε, να ταραξή με το φαιδρό του τραγουδι την βαρειάν μεγαλοπρέπειαν της φύσεως.

Επέρασαν από τον δρόμον, που είναι κάτω απ' το νεκροταφείον και όταν ειδε μερικές γυναίκες να κλαίουν μυστικά τους πεθαμένους των, αιδώθηκε μία συμπάθεια πραγματική και, χωρίς να εχη κανένα αυτός συγγενή για να κλάψη, κατέβηκε απ' το άλογο και έπερπατούσε σιγά-σιγά κατά το χωριό, ενώ το μάτι του ένα δάκρυ εθόλωνε.

Εις τους έρωτευμένους νέους η μελαγχολία είναι πολύ συχνή.



Ενώ έτσι εξακολουθούσε τον δρόμόν του, πίσω από μία φραγή που έχωριζεν ένα κήπο, προβάλλει εξαφινικά ένα κορίτσι ως δεκατριών χρόνων, με χωρική καλλονή, με μεγάλα όλοστρόγγυλα ζωηρά μάτια, με κατακόκκινα μάγουλα και με τη φαιδί-ότητα στο πρόσωπο.

Ο Γιώργος έξιπάσθη.

— Μπα! σ' είσαι, Τασία;

— Εγώ, Γιώργο.

— Και τί γυρεύεις εδώ;

— Νά, βγήκα να μαζέψω μερικές βιολέττες... , μα τώξευρα πως ελχες πάγει κατά τάμπελια και σε περίμενα να περάσης.

— Άλήθεια, Τασία; ειπε με άναστεναγμό ο Γιώργος, ενώ στο πρόσωπό του μία λάμψης εχάριστησεως ελχε σκορπισθή.

— Ναι, σ' ήθελα να σου δώσω τη πασχολινή σου λαμπάδα, που μονάχη μου την επλεξα για σενα πάρε την.

Και εβγαλεν από τον κόλπο της ένα κεριό όλο-λευκο, πλεγμένο τεχνικά σαν της κόρης την κλεξίδα, και το εδωσε στο Γιώργο.

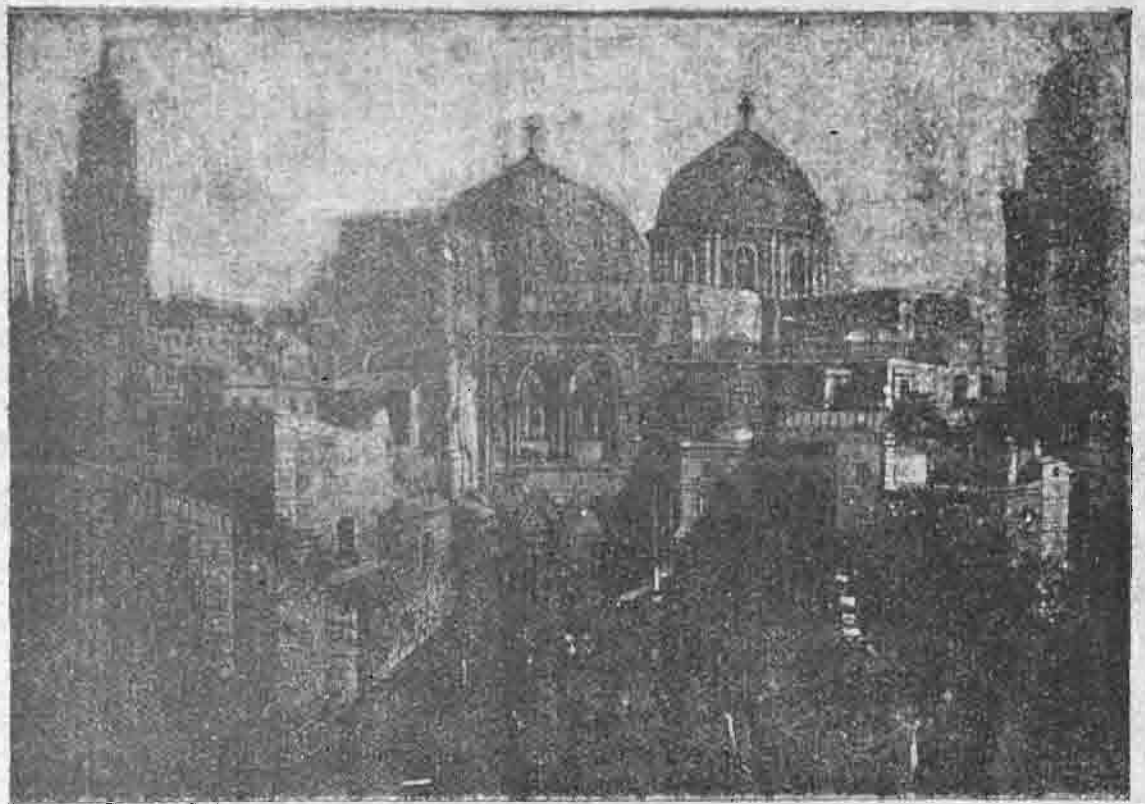
Εκείνος το πήρε, της έσφιξε θερμά, ζωηρά τα χέρια.

— Σ' εύχαριστώ, Τασία μου. αύριο μ' αυτό το κεριό σου θα κάμω Άνάστασι.

— Σ' ήθελα και κάτι άλλο, Γιώργο, σήμερα...

— Τι θέλεις, Τασία; λέγε μου, άτηντησε μ' ένδιαφέρον ο Γιώργος.

— Άδριο θα μεταλάβω... , ήλθα να μού δώσης συχώρεσι...



Πρόσωπις του έν Ίεροσολύμοις ιεροῦ ναοῦ τῆς Άναστάσεως.

— Εγώ; Και ποτε οι άγγελιοι εχουν ανάγκην από συχώρεσι; Σ' είσαι μιά άθώα και εγενική ψυχή, που κανένα δέν λυπει, κανένα δέν βλέπτει.

Κ' ενώ ειλεγεν αυτά, ο νέος της έσφιξε πειό πολύ τα χέρια και την έουσε κοντά του. Μά η κόρη κατέβασε τα μάτια και με μιά ευστροφή κίνησι εδρόθηκε μακριά του, μέσα στον κήπο.

Ο Γιώργος κατάλαβε τότε που παραφρόθηκε και κατέβασε το πρόσωπο. Είχε φερθή βλοχημα και μόνος του έμάλωνε τον εαυτό του. Έπερπεν αυτός να ζητήση συχώρεσι.

Μά η Τασία ελχε πειά απομακρυνθή και του εφώναζε με χαμόγελο:

— Καλό Πάσχα! Γιώργο.

Και εκείνος μόλις ελχε την δύναμη ν' άπαντήση σαν ήχώ:

— Καλό Πάσχα!



Ο Γιώργος την άλλη ήμερα, όλος χαρά εβγαίνε μαζί με τάλλα παλληκάρια απ' τη εκκλησι, κορτώντας με υπερηφάνια το κάτασπρο κεριό, που του ελχε πλάξει γι' αυτόν η Τασία, κάτασπρο σαν την άθώα ψυχή της, θερμό και μαλακό σαν την καρδιά της.

Άξιο παληκάρι, ζωηρός και εργατικός, ήτο σωστός λεβέντης με το ώραίο του παράστημα και το ήλιοχαρμένο πρόσωπο, με τα κομψά χαρακτηριστικά και τα γλυκά μάτια.

Καλός και εργατικός, εδούλυνε στα κτήματα του πατέρα του και εβοηθούσε τον γέρο σ' όλες της δουλιές.

Η Τασία πάλιν ελχε χάσει πολύ μικρή τους γονις της και τώρα ζούσε κοντά σε μιά γρηά θεία της, θεία του πατέρα της, η οποία ήταν γι' αυτήν η πειό στενή συγγενής.

Δέν ελχε νοιώσει ούτε τα μητρικά χάρια, ούτε την πατρική συμπάθεια η θεία της ήτο πολύ ιδιότροπη γρηά. Μά η κόρη ήτο η καλοσύνη ζωντανή.

Τι έμτοδίζα το πτωχό λουλουδάκι του άγρού που δέν βλέπει στο μικρό του βίο καμμά περιποίησι, νάχη τόση μερωδιά και τόση χάρη!

Η Τασία ελχε γνωρίσει από πολύ μικρή τον Γιώργο. Σ' ένα χωριό οι άνθρωποι γνωρίζονται πολύ γρήγορα και πολύ γρήγορα αισθάνθηκε γι' αυτόν μιά τρυφερότητα και μιά συμπάθεια που απ' αυτή δέν μπορούσε να καταλάβη αν ήτο έρωσ η άλλο τι.

Τον αγαπούσε χωρίς να τον όνειρευεται για άνδρα της, ήθελε να τον βλέπη εδύτιχομένο, γιατί αυτό την ε-αμνεν εδύτιχη.

Μά τα αισθητά της αυτά δέν τα έρανέρονε σε κανένα, σε κανένα αποκλειστικώς και στον εαυτόν της, ακόμη δέν τα επανελάμβανε, γιατί εφώβειτο μη προδοθή και... άλλοιμονο!

— Στα χωριά ο κόσμος είναι πολύ κακός, εσε-πιτετο με παράπονο η καλή κόρη.



Είχαν περάσει μερικοί μήνες από τότε. Πέρασε η ώραία ανοιξίς και το ζεστό καλοκαίρι, πέρασαν και η πρώτες ήμέρες του φθινοπώρου, μα για το χωριό το καλοκαίρι και το φθινόπωρο αυτό ήσαν πολύ κακοροζίζα.

Όλα σχεδόν τα μακρούλια ελχαν καταστραφή. Η άκριδα ελχε ομαξεί τους μορσοκίπους, η φυλοξήρα τάμπελια και μερικές πρώτιμες βροχές ελχαν βλάψει πολύ τα σιτάρια.

Μιά λύπη μεγάλη εβασίλευε στηνς καρδιές των ανθρώπων εκείνων, που κάθε χρόνο ελπίζουν από την εσοδεία τους για να ζήσουν το σπίτι τους και τον εαυτό τους.

Τα κτήματα του Γιώργου προ πάντων ελχαν πειραχθή πάρα πολύ, ούτε δέκα κοιλιά καλαμπόκι δέν θα εβγανε το μεγάλο τους χωράφι, ούτε τρία φορτώματα σταφύλια το παινεμένο τους άμπέλι.

Ητο πολύ στενοχωρημένος Δέν τον έμελλε για τον εαυτό του, όσο τον έμελλε για τους γέροντες γονεις του, που τώρα στα γεράματά τους εδοκίμαζαν την δυστυχία.

Εσκέφθηκε πολύ, το συλλογίσθηκε και το απεφάσισε τέλος, να ζεντευθή. Είχε στη Ρωσία ένα μακρινό συγγενή, θα πήγαινε κοντά του και με τη σύστασι του θα εύρισκε κάποια δουλειά.

— Όποιος ξέρει να δουλεύη, δέν φοβάται να πεινάση, εσκέπτετο με αυτοπεποίθησιν ο Γιώργος.

Ένα πρωί του Νοεμβρίου ο Γιώργος καβάλλα σ' ένα ξένο άλογο, τη δική τους τη φοράδα την ελχε πουλήσει, κατέβαινε σιγά σιγά στην κομπολι, που ήτον ο πρώτος λιμν του μικρού χωριού του. Απ' εκεί θα περνε το ατμόπλοιο που πήγαινε στην Πόλι και ύστερα μ' ένα άλλο θα πήγαινε στη Νοβρωσιόσκη.

Είλεν αποχαιρετήση με τα δάκρυα στα μάτια τους γονεις του, που τον συνώδευσαν ως το τελευταίο σπίτι του χωριού, ελχε σφιξει το χέρι των φίλων του, που τον ελχαν συνοδεύσει πειό μακριά ακόμη, και τώρα μόνος, όλόμονος, έπερνούσε τον μεγάλο δρόμο, συλλογισμένος και σκυθρωπός.

Είλε περιάσει πολλές φορές τον δρόμον αυτόν, μα σαν αυτή την φορά ποτέ του δέν εκατολαβε τον κόπον του. Τι δύσκολος! τι πικρός είναι ο δρόμος που φέρνει εις την βιοπάλην!

Έξαφιν το άλογο του σταματά: ο ίδιος σηκώνει με περιέργεια το κεφάλι. Τι τρέχει;

Ητον η Τασία.

Το πρόσωπό της ήτο, σαν την άλλη φορά, ζωηρό και ροδοκόκκινο και την θλίβν, που εφανέροναν τα μάτια της, μόνον ένα χαμόγελο προσπαθούσε να κρύψη.



Ο Ευαγγελισμός.

— Τασία! τί θέλεις εδώ μόνη τέτοιαν ώρα;
— Ήλθα για σένα, ήλθα να σ' αποχαιρετήσω και να σ' εύχηθώ τελευταία, μη πειθ' θερμά.
Ο Γιώργος εκατάλαβε ότι διότι ο κορμιάς είχαν υγράνει τα μάτια του, μη προσεπάθησε να μη δειξη την συγκίνησή του στα μάτια της κόρης.
Κατέβηκε απ' το άλογο και έβιασε της Τασίας και τα δυο χέρια.

— Σ' εύχριστώ, Τασία μου, σ' εύχριστώ· μάκάρι αι εύχαι σου να πιάσουν, γιατί τότε και σ' ού θα γίνης εύτυχης κοντά στο Γιώργό σου. Τάκοψ;
Η κόρη δέν απήνησε τίποτε σ' αυτό, μη με το ένα χέρι της έσπασεν από το γαϊφάνι, που έκρέματο στο λαιμό της, ένα από τα δυο πεντόλιρα· το βάζει στο χέρι του Γιώργου και του λέγει:
— Πάρτο αυτό, πάρτο όπως θέλεις, για ένθύμηση, για χαρτζηλάκι, για τα μικρά έξοδα του δρόμου, σέ σένα θα πιάση πειθ' πολύ τοπο, παρά εδώ.

Ο νέος ιστάθηκε μιά στιγμή, δέν είχε καταλάβει την εύγένειαν της κόρης και την έβλεπε με θαυμασμόν.

— Πώς; Τασία μου, πώς; σ' ού μο' δίνεις αυτό; μη ξεχνάς τη θεία σου, ξεχνάς τον κόσμο. Α, όχι, σ' ούτ' δέν γίνεται, δέν τό πέρνω, φύλαξέ το, είναι δικό σου...

— Μη μο' το άρνηθής, Γιώργο, α'τό· πάρτο για να μη θυμάσαι, αν δέν βρεθής στην ανάγκη να τό ξεδεύσης. Μα τί ξέρεις! ταξίδι είναι, και μάλιστα τόσο μεγάλο... Όσο για την θεία μου... θαύρω κανένα ψέμμα να της πώ.

Ο Γιώργος δέν ήμπόρεσε πειθ' πολύ να επιμείνη, έβλεπε την διάθεσιν της κόρης και εκατάλαβε πώς ή άρνησις του ήτο την έλιπούσε περισσότερο. Τό πήρε και τώβαλε στον κόλπο του.

— Σ' εύχριστώ, Τασία μου, είσαι άγγελος, είσαι ο άγγελός μου· καμιά φορά δέν θα σέ ξεχάσω. Η ένθύμησις σου θα είναι για μένα ή πειθ' γλυκιά παρηγορ' α' της; ξε-τιάς μου.

Της έκράτησε τα χέρια ζωηρά και την έσυρε κοντά του. Η Τασία δέν εναντιώθηκε. Τα χέρια των ένώθησαν σ' ένα φιλί. Ήτο τό πρώτο φιλί του έρωτός των, ήτο τό φιλί του μυστικού άρραβώνος των...

Όταν έχωρισθησαν, ο Γιώργος ένόησε πού τα μάτια του ήσαν υγρά. Τα δάκρυα της Τασίας είχαν μείνει επάνω στο ήλιοκαμμένο του πρόσωπο σαν φυλακτό για τό μεγάλο ταξίδι...

Τό βράδυ ή γειτονιά της Τασίας άκουε της άγριοφωνής της θείας της:

— Τρελλοκόριτσο, θεοπάλαβη, άφρημένη, δέν είσαι για τίποτε· δυο πεντόλιρα σου κρέμασα και γείνα άρχιζεις να τα σπέρνης. Έννοια σου και αν δέν τό βρής, άδικα θα περιμένης δεύτερο. Άπρόκορπη, ξεμυαλισμένη!

Ο παπ'ς του χωριού την Κυριακή τό εκήρυξε στην εκκλησία, ο δήμαρχος τό φώναξε στην αγορά, μη τό πεντόλιρο δέν εύρέθηκε και ή θεία της Τασίας είχε δικηο να εκτελέση την άπειλή της:

Είχαν περάσει δυο χρόνια σχεδόν από τότε. Ο Γιώργος απ' τη Ρωσία, από καιρό σέ καιρό έστελε γράμμα στους γονείς του και πολλές φορές τους έστελε και χρήματα.

Όλοι στο χωριό τον έμαζάριζαν.

— Τώρα ο Γιώργος του Διαμάντη κανένα δέν έχει ανάγκη, ήπνε την τύχη του. Έστρωσε μιά δουλειά που κερδίζει με την φουχτα τό χρυσάφι.

— Έγινε, φίλε μου, όμογενής, έλεγε άλλος με θαυμασμόν, έν'ω κάποιος τρίτος παίζοντας τό κομπολόγι του έσκελετο!

— Να καλός γαμπρός για να δώσω την κόρη μου την Διαμάντη. Είναι όμορφη, έχει πολλά προικιά, δέν πιστεύω να μη την θελήση... Αλλά ποιός ξέρει ποτε θα γυρίση και αν θα γυρίση στο μικρό του χωριό!

Αί γυναίκες πάλι του χωριού δέν άφιναν την πόρτα του Μάστορο-Διαμάντη.

— Καλέ μου συμπαθέρε, έλεγε κρυφά-κρυφά μιά γειτόνισσα, πρέπει να παντρέψης τό παιδί σου. Στη Ρωσία τα παλληκάρια εύκολα χάνονται.

— Αν θέλεις θα εύρω εγώ μιά κοπελλούδα σαν τό κρύο τό νερό και του γάνεις γράμμα νάρθη για να την πάρη, αν είναι και με την γνώμη σου, κυρά ξαδέλφη, έπρόσθετε μιά άλλη στην μητέρα του Γιώργου.

— Τό καυμένο τό παιδί θα τό χαρή ή ξενιτιά, αν δέν τό νοιαστούμεν ήμεις απ' εδώ για τό καλό του, έλεγε μιά άλλη.

Όλες αυτές ή γυναίκες είχαν και από μιά νύφη να προτείνουν εις τους γονείς του Γιώργου, οι όποιοι μιά μέρα επείσθησαν, εδιάλεξαν για νύφη των την Διαμάντη, την κόρη του Στρατη-Δήμου, που ήταν όμορφη και είχε και τον τρόπο της και του έγγραψαν πώς τότε θάχη την εύχή τους, αν έλθη και πάλιν στο χωριό και κάμουν τα εύλογημένα στεφανα.

Έγραψεν ο Γιώργος, ξανάγραψαν οι γονείς του

και τέλος μιά μέρα πέρνουν άπάντησιν του πώς σκοπεύει λίγες μέρες πριν τη Μεγάλη Έβδομάδα να γυρίση στο χωριό, να κάμη τό Πάσχα μαζί τους, και ύστερα από μερικές μέρες να στεφανωθής.

Τό γράμμα εκείνο έβαλε σέ χαρά δυο σπίτια: τό σπίτι του Γιώργου και της Διαμάντης.

Πρό πάντων στο τελευταίο σπίτι ένα σωρό έτοιμασες άρχισαν να γίνονται, προικιά με τό σωρό, ρούχα και όλα τα χρειαζόμενα έπρεπε να είναι έτοιμα, δεαν ο Γιώργος, ο κύριος Γιώργος, ο πλούσιος, ο όμογενής γυρίση με τό καλό.

Έγύρισε τέλος ο Γιώργος.

Εύμορφος καθώς ήτο, είχε γίνει πειθ' εύμορφος ακόμη. Τό ήλιοκαμμένο του πρόσωπο, που είχε πολύν καιρό να τό κάψη ο ήλιος, είχε γίνει τριφύρο και ώραιότερο· τα μάτια του όλο φωτιά· τό παράστημά του πά τα λεβνικο, ή φυσιογνωμία του χαρωπή, όπως πάντοτε· ήτο πειθ' χαρωπή ακόμη τώρα που δέν ήτο πειθ' ο Γιώργος, δέν ήτο ο πτωχός γεωργός, άλλ' ο πλούσιος κύριος.

Όλος ο κόσμος επήγε να τον χαιρετήση. Ο Γιώργος δέν είχε πειθ' έχθρους όλος ο κόσμος επήγε να τον ίδη εις τό σπίτι του πατέρα του και μάλιστα μερικές γυναίκες, θείες, συμπαθέρες, γειτόνισσες της Διαμάντης επήγαν να του μολογίσουν της χάρες της άγγελόμορφης κόρης που θα γίνονταν σέ λίγες μέρες γυναίκα του.

Άλλοίμονο! για την Τασία κανείς απολύτως κανένας δέν έλεγε τίποτε· όρφανή, πτωχή, άπροστάτευτη, δέν είχε κανένα να την συστήση στον Γιώργο και ο Γιώργος έμεινε άπαθής, άναίσθητος, γιατί και ή καρδιά του αυτή δέν του έλεγε τίποτε.

Όταν ήλθεν ο Γιώργος στο χωριό, ή Τασία ήτον άρρωστη στο κρεβάτι· δέν πήγε λοιπόν μαζί με της άλλες χωριανές να ίδούν τον ξενιτευμένο πατριώτη τους, που γύριζε στην πατρίδα του. Και ο Γιώργος, βυθισμένος στην εύτυχία του, δέν έλαβε καιρό να έρωτήση τί γίνεται ή καρδιά εκείνη που σ' άλλα χρόνια τον έκαμνε να συγκινηται και να πονή.

Η ξενιτιά πόσον αλλάζει την ψυχή του ανθρώπου! Σαν έσηκώθηκε η Τασία από τό κρεβάτι, ένα Μεγάλο Σάββατο, έμαθε πώς όλα είχαν τελειώσει.

Πώς ο Γιώργος ήλθε, εδέχθηκε να πάρη για γυναίκα του την Διαμάντη με τρία μεγάλα χωράφια, δυο κήπους και ένα άμπέλι προικια, πώς την ημέρα της Λαμπρής θα την άρραβωνιάζετο και πώς σέ όκτώ μέρες θα ένίετο και ο γάμος.

Η Τασία χάρηκε για την εύτυχία του Γιώργου, μη μιά μεγάλη θλίψις της έβασάνιζε την καρδιά.

Ο έρωσ της ό άγνος, ο πρώτος, ο παλαιός και πιστός έρωσ της, που τόσα χρόνια τον διετήρησε με θυσία και με άφοσίωσι, ο έρωσ της, που είχε για τον Γιώργο, τον μικρό, τον πτωχόν χωρικόν, τώρα εξεχάσθηκε πειθ' από εκείνον.

Α! πόσο θα ήθελε να πάγη κοντά του και να του έξομολογηθής, να του ελπής την αγάπη της, να του θυμήση εκείνα, που της είχαν ελπί τόσες φορές και μάλιστα εκείνο τό πρωί του Σεβριού! Μα εκείνη δέν ήτο ίκανή να τό κάμη αυτό, αυτή καμμά φορά δέν θα πήγαινε κοντά του να τον πικράη με τα κλάματά της και να του έμποδίση τα χέρια του. Τό στόμα της ποτε δέν θ' άνοιγε για να ού ελπής τίποτε και κανένα άλλο στόμα δέν άνοίγει για την όρφανή.

— Έλα, κακορρίζικη, σήκω να πής στο χορό, γιατί τώρα άμέσως σηκώνω τό χωριό στο πόδι· σήκω που σου λέγω, πήγαινε. Πάσχα άνήμερα, θεού λαμπρή, δέν θέλω να σέ βλέπω μ' αυτά τα κατεβασμένα σου μούτρα. Εφώναζεν ή θεία της Τασίας τό άπόγευμα της Λαμπρής.

— Σήκω να πής να χορέψης και σ' ού, φθάνει τόσο που ήσουν εδω κλεισμένη, σήκω να χορέψης και σ' ού και μη γένης γουρσουζιά με τό πείσμα σου.

Η Τασία ήτο άληθινά λυπημένη, περισσότερο μάλιστα από όσο ένόμιζε.

Ο γάμος του Γιώργου, αλλά πρό πάντων τό φέροσιμό του προς την Τασία, της άνοιξε τον πέλο που σκεπάει την ανθρώπινή καρδιά με τα πάθη της, με την ύποκρισία της, με την έλαφρά

συνείδησι. Και σαν καλή και άπειρη κόρη που ήτο, έφαντάσθη πως δέν ήπρεπε πειά να ζήση, άφου όλος ό βίος της θά ήτο μαύρος, δυστυχισμένος, χωρίς έλπίδα, χωρίς όνειρα, χωρίς φως.

Έν άγριο σχέδιο έπέρασεν άμέσως από τό νου της. Τί την θέλει την ζωή; τέτοια ζωή! άφου ή ζωή, που θά ζούσε δέν ήτο καθως την έφαντάσθηκε; Τα βοτάνια τά φαρμακερά, εκείνα που μία φορά την εκαμάν να τρέμη, ένόμισε που ήσαν οι πειό κάλοι της φίλοι, εκείνοι που θά της έχάριζαν την ήσυχία και την άπάλλαγή.

Είχε πάρει λοιπόν την άγρίαν άπόφασίν της όταν ή θεία της πάλιν της έλεγε:

— Θα πάς στο χορό ή όχι; σου λέγω.

Έσήκωσεν ή κόρη τό κεφάλι της τό βαρύν από τους μαύρους συλλογισμούς, έφερε γύρω τά θολωμένα της μάτια, έστ ήθε μιά στιγμή.

— Καλή, θεία, τί φωνάζεις; άποκρίθηκε, τώρα άμέσως σηκώνομαι και παγω.

Κα στάληθινά ή κόρη έφόρεσε τά γιορτερά της ροίχα, έβαλε τό μονάκριβό της πεντόλιρο — τό άλλο τό είχε δώσει στον ξεχασιάρη τό Γιώργο — και έτραβήξε κατά τό χορό.

Δύο-τρεις φίλη άδες της την πήμιν μαζί τους στον μεγάλην αύλήν της εκκλησίας.

Η Τασία ήρχισε να χορεύ. Τό πρόσωπό της κατακόκκινο έφλόγιζεν ή φωτιά της καρδιάς της. Τά μάτια της έβγαζαν σπινθήρες, τό σώμα της μία νευρική ταραχή τό είχε κυριεύσει.

Άλλο μονον! αυτή ή κόρη, που τώρα είναι γεμάτη ζωή και χάρι, χορεύει τον τελευταίο χορό της. Σε δυό τρεις ώρες θά εύρισκον τό σώμα της — δεκαπέντε χρόνων σώμα — άψυχο, σωριασμένο πέρα, κοντά σε κανένα βράχο ή δίπλα στη βρύση του χωριού. . .

Η κόρη αυτή ήτο μιά κατάδικη!



Ένώ αυτά απέφασίζεν ή Τασία, ό Γιώργος έτοιμάζε την άρραβωνά του.

Φαιδρός, όλος χαρά, έσηκώθηκε από τό πασχάλινό τραπέζι και ήρχισε να πυροβολή από τό παράθυρο. Γι αυτόν ήτο διπλό Πάσχα ή ήμέρα εκείνη. Διπλό και τριδίπλο έώρταζε την έπιστροφή του από την ζενιτιά και την καλοροϊζική άρραβωνά του.

Τί μεγαλειότερη χαρά για ένα νέο της ηλικίας του!

— Πάμε τώρα στο χορό, φωνάζει κάποιος από τους φίλους του ελαι ή ώρα του.

— Πάμε, λέγει ό Γιώργος, μιά σιάσου να πάρω ένα μανδήλι μεταξωτό για να τό δώσω της Διαμάντως.

Έπήγε στο πλαγινό δωμάτιο και άνοιξε τό άρχαίο σεντούκι της μητέρας του.

Στά χωριά τό σεντούκι του σπιτιού είναι τό θησαυροφυλάκιόν του. Ότι πολύτιμον πράγμα, ότι καλό, ότι ιερό είναι εκεί φυλαγμένο μαζί με της οικονομίας και τά χρηματικά.

Έκει ό Γιώργος έπήγε να βρη ένα μεταξωτό μανδήλι από τά ώραία χρυσοκέντητα μανδήλια της μητέρας του για να τό δώση εις την άρραβωνιαστικά του για άρραβωνά μαζί μ' ένα φλουρί.

Έγύρευεν, έγύρευεν, έκαμε τό σεντούκι άνωκάτω για να βρη ένα ώραίο της εκλογής του μανδήλι. Μά εκεί που έσκόλιζε, τό χέρι του έπιασε ένα παλαιό μισοκαμμένο κερι της Άναστάσεως. Τό έβγαλε έξω από τό σεντούκι και τό έκτύτξε μιά στιγμή ήτο ένα λευκό κερι πλεγμένο σαν πλεξίδα κοριτσιού. Ό Γιώργος άνετρίχασε. Τό κερι εκείνο ένόμιζε που του έσκόρπιζε ένα ψυχρό νερό μέσα του, τά μάτια του θόλωσαν, έτρεμε σαν μικρό παιδί. . .

— Είναι της Τασίας! έπρόφερε μ' άναστεναγμό. . .

Έσκυψε, ως ήτο έαλισμένος, έπάνω στο σεντούκι και για μιά στιγμή όλα τά περασμένα έπρόβαλαν εις τον νουν του. Έμεινε κάμποση ώρα έτσι.

— Τί κάνεις αυτι; του λέγει ό φίλος, που περίμενε να τον πάρη.

— Τιποτε, καϊμένο Δημητρό, τό κρασί, φαίνεται, με ζάλισε, τό ξεσυνείθισα.

— Έλα λοιπόν, θά πάμε;

— Να, έρχομαι.

Έπήγε ό Γιώργος ένα μανδήλι, χωρίς να προσέξη, έρριψε μιά ματιά εις τό μισοκαμμένο κερι και έκλεισε τό σεντούκι και έπήγε μαζί με τον φίλο του.



Τά τείχη της Ίερουσαλήμ.

Ό πασχάλινός χορός των κοριτσιών εις την μεγάλην αύλήν της εκκλησίας ήτο ή μεγαλειότερη διασκέδασι του χωριού την ήμέραν εκείνην.

Και άληθινά ήτο κάτι ώραίο να βλέπη κανείς τριάντα έως πενήντα κορίτσια, όλα ένα και ένα, γεμάτα υγεία, χάρι και όμορφιά, κορίτσια στολισμένα με τά γιορτερά των, κορίτσια γεμάτα φλωριά και χρυσάφι να χορεύουν μ' ένα ρυθμό τον συρτό ή την τρατά.

Τί ώραία γιορτή! πόσον συγκινησε τό Γιώργο ό χορός αυτός, ό χορός του χωριού του! ως τώρα δυό χρόνια είχε να ιδη μιά τέτοια διασκέδασι.

Και γιατί να μη του άρέσει;

Νά, εκεί εις την γραμμή είναι ή Άγγελική ή εξαδέλφη του με τά όλόξανθά της μαλλιά και τό χαριτωμένο κορμί, παρέκει ή Φρόσω, ή κόρη της νουνάς του, παρακάτω ή Μαργδα, ένα νόστιμο κορίτσι, που τό είχε αφήσει τόσο μικρό σαν εφευγε, πειό πέρα ή μικρότερη άδελφή της Διαμάντως ή Ζωή, κοντα της εκείνη που θ' άρραβωνιάζετο σήμερα, πειό πίσω άκόμη ή Καλλιόπη, ή όρη του δημάρχου, και δίπλα της ή Τασία. . .

Α, νά, ήτο και ή Τασία στον χορό

Σάν την ειδεν ό Γιώργος, αισθάνθηκε για δεύτερα φορά τό αϊμά του να παγώνη. Την ειδε την χαριτωμένη κόρη, που αγαπούσε τόσο πολύ, την κόρη που τον έλάτρευε, την εύμορφη Τασία με την άγγελική της ψυχή και άμέσως μιά άγρια όργη γεννήθηκε σαν άνεμοξέλη μέσα στην ψυχή του έναντιόν του, έναντιον της καρδιάς του, που φάνηκε τόσοσ άχριστη, τόσοσ τρελλή.

Κατέβασε τά μάτια του από ντροπή, σαν παισιστης και σαν έννοχος και έσυλλογιζετο.

Σε λίγα λεπτά τά σηκόνει και πάλι, και κρυμμένος σχεδόν πίσω από δυό φίλους του έρριψε πάλι τό βλέμμα του στην κόρη, που πρώτη ειχεν άρραβωνιασθή μυστικά μ' ένα φίλημα. Την ειδε που χόρευε ζωηρά και χαρούμενη. Ειδη στο στήθος τό πεντόλιρο που έκρέματο μοναχά. . . Ω! ειξευρε καλά ό Γιώργος τί είχε γίνει τό άλλο. . . Ειδη την εύμορφή της Τασίας του, που έλαμπε μπροστά σ' όλες της άλλες, την εύμορφή που, άλλοίμονο!, δέν θά ζούσεν αύριον! και μιά σκέψις του έπέρασεν από τό νου.

— Δημητρό, έρωτά μ' άπάθεια τό φίλο του, ή Τασία σε ποιόν είναι άρραβωνιασμένη;

— Ποιά Τασία;

— Νά αυτή που είναι τώρα πέμπτη στη γραμμή.

— Τί, αυτή; σε κανέναν; εύμορφη κόρη, μά περήφανη, την γύρευαν δυό-τρεις και κάλοι μάλιστα, μά κανένα τους δέν ήρεσε; φαίνεται αν πάη έτσι, θα μείνη στο ράφι.

Ό Γιώργος δέν έπερίμενε περισσότερα.

Βγάσει τό μεταξωτό μανδήλι, που ειχε πάρει από τό σεντούκι της μητέρας του, δένει σ' αυτό τό πεντόλιρο της άρραβωνιάς του και πάει κοντά στο χορό.

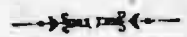
Όλα τά μάτια έβλεπαν τον Γιώργο. Πλησιάζει την Τασία και της περνά στον λαιμό της τον κατάσπρο τό έπίσημο αυτό σημείο της άρραβωνιάς του και αρχίζει να χορεύη. . .



Την Κυριακή του Θωμά έγιναν οι γάμοι του Γιώργου και της Τασίας. Τό κερι της Άναστάσεως ειχε κάμει τό θαύμα του.

Κ.

ΠΑΣΧΑ



Χριστός άνέστη! με χαρά ή Εκκλησία ψάλλει κ' ή Πασχαλιά καμαρωτή μες στα λουλούδια θάλλει!

Φιλιούνται όλοι οι θνητοί, τά πύθη των ξεχνούνε, Χριστός άνέστη! εκ νεκρών ψάλλουν και συγχωρούνε.

Γλυκά τ' άηδόνι τραγουδει, ό ρούξ κελαρίζει, με την φλογέρα ό βοσκός τ' άρνάκια νανουρίζει.

Την λύρα του ό ποιητής κρατεί στην άγκυλιά του και χαιρετά την Πασχαλιά με την γλυκειά λαλιά του!

Τό Πάσχα τί χρυσή γιορτή! Όλοι πανηγυρίζουν! και χαρωποί οι Χριστιανοί κόκκιν' αυγά ταιγκρίζουν!!

ΜΑΡΓ. Ν. ΜΗΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ





Ο ΜΥΘΟΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

ΕΝ ΤΗ
ΑΡΧΑΙΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ

Ἡ Χριστιανικὴ Ἱερογραφία δὲν ἐξεπήδησε τελεῖα, ὡς ἡ πάνοπλος Ἀθηνᾶ, ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας τῆς ἡμφανισέως τῆς. Γεννηθεῖσα μεταξὺ Χριστιανῶν, ἀπὸ στρατολογηθέντων ἀπὸ τοῦ ἔθνισμοῦ, καὶ καλλιουργηθεῖσα ἐπὶ ἐδάφους κατεσπαρμένου ἀκόμη ἀπὸ τὰς κλασικῆς ἀναμνήσεως, ἐπόμενον ἦτο ὅτι, εἰς τὰ πρῶτά τῆς τοῦλάχιστον βήματα, θὰ ἐδανείζετο χαρακτηριστικὰ τινὰ ἀπὸ τὴν παλαιῶν τέχνην, μέχρις ὅτου, ἡμέρᾳ τῆ ἡμέρᾳ ἀναπτυσσομένη καὶ ἐκχριστιανίζομένη, θὰ ἐχειραφετεῖτο μὲν ἀπὸ τῶν παλαιῶν ὑποθέσεων καὶ τρόπων καὶ ἠθῶν, θὰ ἤρκετο δὲ μὲ ὅ,τι εἶχεν ἐντελῶς χριστιανικὴν τὴν τεχνολογίαν καὶ τὴν σύλληψιν.

Ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, ὅτι τὰ πρωτόλεια καὶ αἱ ἀπαραίτητοι πρώτης χριστιανικῆς τέχνης δὲν ἔχουν ἀκόμη εὐδιάκριτα τὰ μεταξὺ ἑαυτῶν καὶ τοῦ κλασικισμοῦ σύνορα, ἀποδεικνύεται ἀπὸ πλῆθος παραστάσεων εἰς σαρκοφάγους ἢ κατακόμβας, ἀναγομένων εἰς τὸν 2ον καὶ 3ον αἰῶνα τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὰ ἱκονιζόμενα ἐνταῦθα θέματα εἶναι βεβαίως σεμνὰ, τὰ σεμνότερα τῶν ὅσα εἶχε νὰ προσφέρῃ ἡ τότε ἐποχὴ, ἀλλ' οὐδαμῶς κατ' οὐσίαν διαφέρουσι τῶν τοιοχογραφῶν τῆς Πομπηΐδος. Ὁ Χριστιανὸς τεχνίτης εἶναι ἐκλεκτικιστῆς προσεκτικώτατος, δανειζόμενος μόνον ὅ,τι θὰ ἐστόλιζε τὸν οικογενειακὸν του τάφον καὶ θὰ προσέδιδεν εἰς αὐτὸν φαιδρότητα τινὰ χωρὶς νὰ σκανδαλίῃ τὸν βλέποντα, πλὴν δὲν τὸν μέλει ἂν ὅ,τι ζωγραφίζει εἶναι ὁ κριοφόρος Ἑρμῆς, ἢ ἡ εὐκληματοῦσα ἄμπελος, ἢ ἀγροικαὶ σκηναί, ἢ ὁ Ὀρφεὺς παίζων τὴν λύραν, ἢ ὁ Ὀδυσσεὺς φεύγων τὰς Σειρήνας, ἢ παρόμοιόν τι ἄλλο. Ἡ Ἁγία Γραφή τοῦ εἶναι ἀκόμη κλειστή. Ἡ, ἂν δὲν εἶναι κλειστή εἰς αὐτὸν, ἀνάγκη ὅμως νὰ μὴ ζωγραφίῃ εἰς ἀναπεπταμένα μέρη ἀγιογραφικῆς σκηναί, ἵνα μὴ ἐκθῆται πρὸ τῶν διοικτῶν του τὴν πίστιν του. Ἐντεῦθεν καὶ ἀρκεῖται, ὡς πρὸς τὸ παρὸν, μὲ μυθολογικὰς ἢ ἀγροικὰς παραστάσεις, τὰς ὁποίας ὅμως αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἀποπνευματίζει καὶ περιβάλλει διὰ χριστιανικοῦ χρίσματος. Καὶ οὕτως ὁ διὰ πάντα ἄλλον Ὀρφεὺς ἢ Ἑρμῆς, καθίσταται μυστικῶς δι' αὐτὸν εἰκὼν τοῦ καλοῦ Ποιμένου ὁ Ὀδυσσεὺς, διαφεύγων τὰς Σειρήνας, ἐκλαμβάνεται ὑπ' αὐτοῦ ὡς μία μεγάλη ἀλληγορία τοῦ διὰ μέσου τῶν πειρασμῶν βιοῦντος πιστοῦ, ἐνῶ ἡ ἄμπελος φέρει τὸν νοῦν εἰς τὴν ἀληθινὴν τοῦ Εὐαγγελίου Ἀμπελον.

Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν εἰκόνων τούτων ἀνακτέα καὶ ἡ ἐν τῇ κατακόμβῃ τῆς ἁγίας Δομιτίλλης τρεῖς ἀπονιῶσαι, πλειστάκις δὲ καὶ εἰς σαρκοφάγων, εἰκὼν τῆς Ψυχῆς καὶ τοῦ Ἑρωτος, ἧς εἰδωλολατρικὸν τὸ θέμα, καίτοι ὡς θὰ ἴδωμεν, ἀνηφοθὴν ὑπὸ τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς αἰθέριον διδασκαλίαν. Τὸ θέμα τοῦτο ἐλήφθη ἐκ τοῦ ἀκολούθου μύθου τῶν ἀρχαίων ποιητῶν :

Ἡ Ψυχὴ ἦτο ἡ νεώτερα θυγάτηρ ἐνὸς βασιλέως, ὠραία δὲ εἰς τὸ ἔπακρον. Ἡ καλλονὴ τῆς ἐξήγειρε τὴν ζηλοτυλίαν τῆς Ἀφροδίτης, ἧς ἀπέστειλε πρὸς αὐτὴν τὸν πιστὸν τῆς θεράποντα Ἑρωτα, ἵνα τῇ ἐνσπείρῃ συμπάθειαν πρὸς τὸν ἀσχημότερον τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ἔλθων ὁ Ἑρως πρὸς τὴν Ψυχὴν, τοσοῦτον ὑπ' αὐτῆς ἐσαγηνεύθη, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ τὴν κάμῃ σύντροφόν του. Τὴν μετέφερε λοιπὸν εἰς τὰ μαγευμένα του παλάτια, ὅπου κατὰ πάσαν νύκτα, φοιτῶν πρὸς αὐτὴν, διήγε μετ' αὐτῆς ὄρος εὐφροσύνης ἐν τῷ σκότει. Ἀλλ' αἱ κακαὶ ἀδελφαὶ τῆς Ψυχῆς, ζηλεύουσαι τὴν εὐτυχίαν τῆς, τὴν ἔκμασαν νὰ πιστεύσῃ, ὅτι ὁ φρυξήλιος σύντροφός τῆς ἦτο εἰδεχθίστατον τέρας ἢ δὲ ἀνυπόμονος Ψυχῆ, ὑπὸ πάθου κινουμένη ὅπως βεβαιωθῆ περὶ τῆς μορφῆς τοῦ φάου τῆς, ἠναψε τὴν νύκτα, ἐνῶ αὐτὸς ἐκοιμήτο, τὸν λύχνον καὶ τὸν παρετήρει. Πλυκυτάτη ἐκστασις τὴν κατέλαβεν ὅταν τὸ φῶς ἐφώτισεν ἔμπροσθεν τοσοῦτον ἱρασμίαν καὶ θαυμασιήν. Πλὴν φεῦ! Σιαγὼν ἐλαίου πεσοῦσα ἀπὸ τοῦ λύχνου, ἀφύπνισε τὸν ὠραῖον, καὶ ὁ Ἑρως αὐτοσπείμει ἀλέπη! Ἐκίστε ἄρχονται διὰ τὴν δίσμοιρον Ψυχὴν ἡμέραι δοκιμασιῶν καὶ ὀδύνης. Κλαίει τώρα πλὴν νυκθιμερὸν ἔρημος. Τὰ μαγευμένα παλάτια ἀντηχοῦσιν ἀπὸ τοῦ γόου τῆς διαρκῶς. Ἀποσιπῶσ τὰς χουαῶς τῆς πλεξίδας. Καὶ τυραννεῖται καὶ βασανίζεται καὶ συναντᾷ μὲν καὶ πάλιν τὸν Ἑρωτὰ τῆς, ἀλλ' ἀφοῦ προηγουμένως διήλθε διὰ τῆς μακροτάτης ὁδοῦ τῶν δαίμων πόνου καθύψεων.

Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ὁ μύθος οὗτος εἶναι μία ποιητικὴ παράστασις τῶν δοκιμασιῶν, δι' ὧν διέρχεται ἡ ἐρώσα ψυχὴ καὶ τῆς τρικυμίας τῶν παθῶν, ἀίανα δαίρουν τὴν νεότητα. Ἀλλ' οἱ Χριστιανοὶ ἐν αὐτῷ ἐνεῖδον ὅ,τι εἶχον ἐψηλὸν ἐν τῇ ἠθικῇ των. Δι' αὐτοῦ τὴν θέσιν τῆς Ψυχῆς καταλαμβάνει τώρα πᾶσα βεβαπτισμένη ψυχὴ, κόρη τοῦ Οὐρανόθεν Βασιλέως, ἣν κατατρέχουν αἱ πονηραὶ δυνάμεις τὴν δὲ θέσιν τοῦ Ἑρωτος καταλαμβάνει αὐτὸς ὁ Ἰ Χριστός, ὅστις εἶνε ὁ πάθος ὁ διάπυρος τῶν βεβαπτισμένων. Πολλὰ ἔχουν οἱ Χριστιανοὶ νὰ ὑπιστώσιν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, εἰς πολλὰς δοκιμασίας θὰ ὑποβληθῆ ἢ εἰς Χριστὸν πίστις των. Θὰ ἔλθουν ἡμέραι, καθ' ἃς, παρασυρόμενοι ἀπὸ τὸ ἀνταρτικόν

καὶ ὑλιστικὸν πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, θὰ διερωτηθῶσιν : «Εἶναι λοιπὸν Σωτὴρ καὶ υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ Ναζαρηνὸς τέκτων ; Δὲν εἶναι ἄρα γε καὶ αὐτὸς ψευδοπροφήτης ; . . . » Καὶ ἐρήμασις τότε θὰ βασιλεύσῃ περὶ των. Καὶ μέλαινα καὶ γαμψώνυξ ἡ ἀπόγνωσις θὰ σκεπιάσῃ τὸ πᾶν, θὰ κατατρέγῃ τὰ γυμνά των στήθη. Καὶ θὰ γίσουν μαῖτρα δάκρυα οἱ ἄνθρωποι, ὅταν ὁ Χριστὸς ἀπαθῆ ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ εὐρεθῶσιν ὡς ἐν Λαβυρίνθῳ, μηδὲν γινώσκοντες περὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ζωῆς, μηδὲν περὶ τοῦ καταντήματός τῆς, μηδὲν περὶ τοῦ Νυμφίου, τοῦ διανοίγοντος πρὸς τὰ ἄνω τὴν μεγάλην ταύτην τῆς ἱστορίας λαμπαδηροσίαν καὶ παρέλασιν. Καὶ τότε θὰ ἀπλώσουν καὶ πάλιν τοὺς ἀποσκελεταμένους βραχίονας οἱ ἄνθρωποι εἰς τὸν οὐρανόν. Καὶ θὰ καταβῆ καὶ πάλιν πρὸς αὐτοὺς ὁ Χριστὸς.

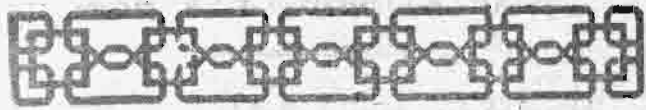
Ἡ παράστασις τῆς Ψυχῆς καὶ τοῦ Ἑρωτος, σεμνότερα ἀλληλοκρατουμένων καὶ φιλουμένων, ἐκόσμη μὲν, ὡς ἐλέχθη, τοιοχογραφίας, ἐκόσμη δὲ πρὸ παντός τάφους. Ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει, ἡ εἰκὼν ἦτο προσφυσεστάτη, διότι ἐδήλου ὅτι ἡ ἐν τῷ μνήματι ἀποτεθεῖσα ψυχὴ κατήντα πλέον πρὸς τὸν Χριστὸν τῆς, πρὸς τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς ἀγάπης τῆς. Ἐπὶ μιᾶς μάλιστα σαρκοφάγου εὐρέθη νεγλυμμένον καὶ τὸ «ταξείδιον τῆς Ψυχῆς», πηδαλιουχοῦσης τὸ ἀκάτιόν τῆς διὰ μέσου ἀγούων κυμάτων πρὸς τὸν ὄρμον τῆς αἰωνιότητος καὶ ὑπὸ τὴν ἀνάγλυφον εἰκὼνα ἡ τρυφερωτάτη τῶν ἀνεγειραντῶν τὸν τάφον εὐχὴ «εὐπλοεῖτε», ἢ τῷ ἀποπλεύσαντι ἀπὸ τῆς γῆς περιφιλημένῳ νεκρῷ εὐχομένη τὸ «καλὸν κατευόδιον !»

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ
Manchester. πρωτοποροβύτηρος.

ΠΩΣ ΑΠΟΚΤΩΝΤΑΙ ΤΑ ΩΡΑΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ;

Θέλετε νὰ ἀποκτήσετε παιδιά εὐμορφα ;
Ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθετε πῶς πρέπει νὰ μεγαλώνετε τὰ παιδιὰ σας διὰ νὰ γίνουν ὠραία, ὑγιῆ καὶ εὐφροστα ;
Ὀνειροπολεῖτε μίαν ἑλληνικὴν γενεάν ὠραίαν καὶ ἀκμαίαν ;
Ἀναγνώσατε τὸ πολύκροτον ἔργον τοῦ ἱατροῦ κ. Μ. Μωῖσσεῖδου, ὅπερ ἐξεδόθη εἰς κομψὸν τεῦχος ἐκ 50 σελίδων ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ καλλιπαιδία ἄλλοτε καὶ σήμερον».
Οὐδέποτε ἐγράφη εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἔργον ὠραιότερον, γοητευτικώτερον καὶ κοινωνικώτερον.

Ὁ ἀποστέλλον γραμματόσημα ταχυδρομικὰ 3 1/2 γροσίων εἰς τὸν συγγραφέα (M^r le D^r Moïssidès — Péra, 6, rue Hadji-Ahmed, Cons/ple), θὰ λάβῃ τὸ τεῦχος ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.



ΛΑΪΚΗ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ
 ΕΝ ΤΩ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΙ
 ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Ἐξεδηλοῦτο ἡ λαϊκὴ θέλησις ἐν Βυζαντίῳ καὶ ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψει ὑπὸ τῶν ἀρχόντων; Τὸ ζήτημα εἶναι τόσον λεπτὸν καὶ σκοτεινόν, ὥστε ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως, εἰς ἣν εὐρίσκοντο εἰσέτι αἱ Βυζαντιναὶ σπουδαί, δὲν δύναται τις νὰ ἀποφανθῇ ἄνευ ἐπιφυλάξεων.

Κατὰ τὴν γενικῶς παραδεδομένην σήμερον γνώμην, ὁ Βασιλεὺς ἐν τῇ βυζαντινῇ πολιτείᾳ ἦτο τὸ Πᾶν, ἐλομένως οὐδὲ λόγος γὰρ δύναται νὰ γίνῃ περὶ Λαϊκῆς ἐξουσίας. Θὰ παραδεχθῶμεν τοῦτο ἀδιστακτικῶς ἂν λάβωμεν ὑπ' ὄψει ὅτι τὸ βυζαντινὸν κράτος ἐκ τοῦ ρωμαϊκοῦ προέκυψεν, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ἦτο Ρωμαῖος αὐτοκράτωρ, διάδοχος τῶν Αἰγυπτῶν καὶ Καισάρων, παρὰ τοῖς ὁποίοις εἰς νόμος ὑπῆρχεν ὑπερότατος: ἡ θέλησις τοῦ βασιλέως (Volunta regissa prema lex). Τοῖς πᾶσι δὲ εἶναι γνωστὸν τὸ ἀχαλίνωτον καὶ ἀπειριόριστον τῆς ἐξουσίας τῶν Ρωμαίων αὐτοκράτορων, οἵτινες διεκήρυττον ἑαυτοὺς θεοὺς, ναοὺς καὶ ἀγάλματα ἤγειρον πρὸς τιμὴν των καὶ ἀνηγόρευον τοὺς ἵππους των εἰς τὸ μέγα τοῦ πατρικίου ἀξίωμα. Ἄλλως τε, ὁ Κωνσταντῖνος δὲν προέβη εἰς τὴν ἰδρυσιν νέου κράτους οὐδὲ κατὰ νέον τρόπον ἀπάρδοντα πρὸς τὸν Καισαρισμὸν ἐφαντάσθη νὰ κυβερνήσῃ ἁπλῶς τὴν ἑδραν τοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους ἐκ Ρώμης μετέφερον εἰς Κωνσταντινούπολιν, πολὺ πιθανὸν μάλιστα ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τοῦ ἀπολυταρχικωτάτου τῶν Ρωμαίων αὐτοκράτορων Διοκλητιανοῦ, ὅστις, ἀστυγῶν ἐκ Ρώμης τὴν ἀνάμνησιν, ἦν διέσωξεν ὁ λαὸς τῶν ἀπολεσθεισῶν αὐτοῦ ἐλευθεριῶν, ἐγκατέστη εἰς τὴν παρὰ τὸν Βόσπορον Νικομήδειαν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁ Κωνσταντῖνος, ὁ τσαύτην ἀγάπην πρὸς τοὺς χριστιανούς καὶ τὸν χριστιανισμὸν ἐπιδειξάμενος, μέχρι τέλους τοῦ βίου του ὑπερηφάνως ἔφερε πρὸς τὸν τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τὸν ἐμφαίνοντα τὴν μονοκρατορίαν του τίτλον τοῦ Pontifex Maximus, ἀκροῦ ἀρχιερέως τῆς εἰδωλολατρίας: ἀπ' ἑτέρου αἱ τροποποιήσεις, ἃς ἐπέφερεν ἐν τῇ αὐτῇ του ἡμέρᾳ τῇ ἐγκαταστάσει του ἐν Κωνσταντινουπόλει, πολὺ ἀπέχον τοῦ νὰ μεταβάλλωσιν ἔστω καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν τῆς ἀπολύτου μοναρχίας, ἀνεαντίως μάλιστα καὶ ἐξασφάλισον τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν καὶ δεσποτικωτέραν ἀνεδείκνυσαν αὐτήν. Καὶ ἐν Βυζαντίῳ ὁ Κωνσταντῖνος ἐγκατέστησε Σύγκλητον Βουλὴν καὶ ὑπάτους καὶ κοιμιστοὺς καὶ δημάρχους, ἀλλὰ κατήργησε τοὺς πραιτωριανούς, ἦτοι τὴν αὐτοκρατορικὴν φρουρίαν, ἣτις ἐπὶ πολὺν χρόνον ἀνεβίβαζε καὶ κατεβίβαζε τὸν αὐτοκράτορα, κατέστησεν ἐπίσης ὀλιγώτερον ἐπικινδύνους τὰς λεγεῶνας, κατεβίβασεν τὴν δυνάμιν των ἀπὸ 7700 ἀνδρῶν εἰς 1500, ἐμείωσε προσέτι τὴν δυνάμιν τῶν ἀρχόντων, διαιρέσας τὸ κράτος εἰς μικροτέρας ἐπαρχίας καὶ διοργάνωσεν τὰ τῆς αὐτῆς του κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῶν Μακε-

δόνων βασιλέων καὶ ἰδίᾳ τῶν Πτολεμαίων, πάντως τροποποιῶν κατὰ τὸ ἀνατολικώτερον, ἰδρύσας πλήρη ἱεραρχικὴν τάξιν, κοσμουμένην διὰ διαφόρων τίτλων. Ἐπίσης, ἀκολουθῶν τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ἐγκαθίδρυσεν ἐν τοῖς ἀνακτόροις του ὀλόκληρον τὴν πομπὴν τῶν Περσῶν βασιλέων, περιβληθεὶς καὶ αὐτὸς με χρυσοκεντήτους μεταξωτὰς στολὰς καὶ κοσμήσας τὴν κεφαλὴν του με διάδημα ἀπαστρόπτον ἐκ πολυτίμων λίθων, καὶ τὸ χεῖριστον, εἰσήγαγεν ἐν τοῖς ἀνακτόροις του ὀλόκληρον ἔσμον χαμερπῶν εἰνούχων. Πᾶσαι αἱ συνήθειαι αὗται, νόμοι πλέον καταστῆσαι, διήρκεσαν, τροποποιούμεναι διαρκῶς καὶ ἐπαυξανόμεναι μέχρι τῆς καταλύσεως τοῦ βυζαντινοῦ κράτους.

Παρ' ὅλα ταῦτα, αὐτὴ ἡ μεταφορὰ τῆς ἑδρας τοῦ κράτους ἐν μέσῳ χωρῶν ἑλληνικῶν, ἐνθα ἔξω εἰσέτι αἱ παραδόσεις τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ, καθὼς καὶ ὁ ὁσημέραι προαγόμενος χριστιανισμὸς, ἐπέπρωτο νὰ φέρουν οὐσιώδεις μεταβολὰς ἐν τῇ μορφῇ τοῦ πολιτεύματος. Οὕτως ἡ ἀχαλίνωτος, ρωμαϊκὴ μοναρχία εὐρέθη ἐξαίφνης ἀντιμέτωπος πρὸς τὸ καθαρῶς σοσιαλιστικὸν πολιτικὸν σύστημα τοῦ χριστιανισμοῦ. Ἡ δὲ ἀναγκαστικὴ καὶ παραδοχὴ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐσήμανε τὴν μείωσιν ἰδίᾳ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας τοῦ βασιλέως. Ὁ Κωνσταντῖνος, ὑπέκρινε εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐξέδωκε διατάξεις ἀνθρωπινότερας: ἀπηγόρευσε τὴν σφαγὴν τῶν παιδῶν, κατήργησε τὸν διὰ τοῦ σταυροῦ θάνατον, ἀπηγόρευσε τὰς ναυμαχίας καὶ ἐνεθάρρυνε τὴν ἰδρυσιν φιλελευθέρων καταστημάτων. Τὸ δὲ πάντων κυριώτατον εἶναι, ὅτι ἐν τῇ νομοθεσίᾳ του ἔλαβεν ὑπ' ὄψει πάσας τὰς διατάξεις τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἣτις ἀνεγνώριζε μὲν τὰ τοῦ **Καίσαρος Καίσαρι** ὅσον ἀφορᾷ τὰ χρήματα, ἀλλ' ὅσον ἀφορᾷ τοὺς κοινωνικοὺς θεσμοὺς οὐδὲν ἕτερον τοῦ ἰδίου συστήματος ἀνεγνώριζεν, ὁ δὲ μέγας, ὁ ἀληθὴς τῆς Ἐκκλησίας θρίαμβος, ἐγκείται εἰς τὸ ὅτι κατόρθωσεν ἐπὶ τέλους νὰ ἐπιβάλῃ χαλινὸν εἰς τὴν βασιλικὴν ἀνταρξίαν, βελτιούσα τὴν τύχην τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος καὶ νὰ καταστήσῃ τὸν ἀμφωνά της καυσιτικώτατον καὶ δομιώτατον ἔλεγχον τῶν παρεστρεπομένων μοναρχῶν.

Ἐν τῇ βυζαντινῇ λοιπὸν πολιτείᾳ ἡ ἐξουσία τοῦ βασιλέως καὶ περιορισμένη εἶναι χάρις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ χαλινὸν φέρει. Ὁ μονάρχης δὲν δύναται πλέον νὰ εἶναι θεὸς ὅπως ἐν Ρώμῃ, οὐδὲ ναοὺς δύναται νὰ ἀνεγείρῃ πρὸς τιμὴν του. Βασιλεύει ἐν ὀνόματι τοῦ Χριστοῦ, τῆς πίστεως τοῦ ὁποίου εἶναι ὑπεροσπιστὴς καὶ ἀπόστολος τῆς διαδόσεως αὐτῆς παρὰ τοῖς ἔθνοικαὶς καὶ τοῖς βαρβάροις. Ἄν καὶ διὰ τῶν περιορισμῶν τούτων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως μετεῖχεν ἱερότητός τινος, ἐν τούτοις ἡ μοναρχία ἠσθάνετο ἑαυτὴν μὴ νεκροῦσαν, διὸ ἀργότερον, προσεπάθησαν οἱ βασιλεῖς νὰ περιβληθῶσι μεζονα ἱερότητα καὶ νὰ ἐπέμβωσιν ἐναργέστερον εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας, πράγματα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ρωμαϊκὸς καυσιτισμὸς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συμβιβασθῇ με τὸ πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, κατέρρευσε εἰς ἕτερον τύπον μοναρχίας, τὸν ἰουδαϊκόν, στενωπὸς ἐχόμενον μετὰ τοῦ χριστιανισμοῦ. Οὕτω, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἑβραίων ἡγεμόνων, ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Θρᾷς χρίσται ἑλαίῳ βασιλεὺς Ρωμαίων χριστὸς τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ

Σοφίας ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἀνατολίου καὶ τὸ παράδειγμα του ἠκολούθησαν πιστῶς ἅπαντες οἱ μετέπειτα αὐτοκράτορες, ἡ δὲ βυζαντινὴ μοναρχία ἔλαβεν ἔκτοτε τὸν ἰδιόζοντα θρησκευτικὸν τύπον τῆς ὁ αὐτοκράτωρ προσηγορεύετο ἅγιος καὶ θειότατος, τὸ ἀνάκτορόν του ἦν ἱερόν, ἱεροὶ ἦσαν καὶ οἱ σταυλοὶ του, εἰκονίζετο εἰς τὰ νομίσματα ἔχων τὸ πρόσωπον περιβεβλημένον ὑπὸ φωτεινῆς δόξης ὡς οἱ ἅγιοι. Συνεκάλει συνόδους καὶ πολλάκις προήδρευεν αὐτῶν. Ὁ Δημήτριος Χωνιάτης καλεῖ τὸν βασιλέα **κοινὸν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιστημονάρχην, πᾶν ἔχοντα δικαίωμα πλὴν τοῦ ἱερουργεῖν** ἐπετρέπετο εἰς τὸν βασιλέα ἡ εἴσοδος εἰς τὸ ἱερόν τοῦ ναοῦ, ἠδύνατο δὲ προσέτι νὰ θυσιά τὸν λαὸν καὶ νὰ σφραγίσῃ ἀπὸ τοῦ ἁγίου βήματος διὰ τρικηρίου ὡς οἱ ἀρχιερεῖς, τῶν χορῶν ψαλλόντων **εἰς πολλὰ ἔτη Δέσποτα**. Καὶ αὐτὸς δὲ ἔβαλλε χοροστατῶν ὄρισμένους ὕμνους, ἐπὶ πλέον δὲ πᾶσα κατὰ τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως γενομένη προσβολὴ ἐθεωρεῖτο **ἱεροσυλία**. Τοιούτοτρόπως κατόρθωσε βαθμηδὸν νὰ εἰσδύσῃ ἡ μοναρχία εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ὅμως καὶ μετὰ τὴν ἀλώλειαν τῆς ἀνεξαρτησίας πάντοτε καὶ ἐν παντὶ ὑπῆρξε φραγμὸς ἐναντίον τῶν ὑπερβασίῶν τοῦ βασιλέως. Καὶ τοῦτο μὲν ἐξασφάλισεν ὅπως οὐκ ἦν ἡσυχία τῶν ὑψηλῶν, πλὴν σύστημα ἀντιπροσωπευτικῶν τῆς λαϊκῆς θέλησεως παρὰ τῇ ἐξουσίᾳ δὲν ὑπῆρχεν ἀρὰ γε ἐν Βυζαντίῳ, ἀφοῦ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ φρουδαλικῇ Γαλλίᾳ ὁ λαὸς ἀντεπροσωπεύετο διὰ τοῦ Tiers état, ἦτοι τῆς **τρίτης τάξεως**; Ἡ Σύγκλητος Βουλὴ τῆς Βυζαντινῆς πολιτείας κατ' οὐδὲν διέφερε τῆς Ρωμαϊκῆς, ὥστε οὐδὲ λόγος πρόπει νὰ γίνηται περὶ αὐτῆς. Σύστημα βεβαίως ἀντιπροσωπευτικὸν δὲν ὑπῆρχεν, ἀλλ' ὑπῆρχον περιστάσεις, καθ' ἃς ὁ λαὸς κατὰ τρόπον περιεργότατον ἐξέφραζε τὴν γνώμην του καὶ πολλάκις ἐπέβαλλε τὴν θέλησίν του καὶ αἱ περιστάσεις αὗται ἦσαν οἱ **ἱππικοὶ ἀγῶνες**.

(τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές)

ΙΩΑΝΝΗΣ Β. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ δ. φ.
 καθηγητῆς

Sauvedent

Ὁ οἶκος ΚΑΛΛΙΒΡΟΥΣΗ

(342, Μεγάλῃ Ὁδῷ τοῦ Πέραν, 342)

μεταρρυθμίσας τὸ ἐργαστήσιόν του, εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτελῇ παραγγελίας γυναικείων φορεμάτων εἰς ὅλας τὰς τιμὰς.

Τμήμα φορεμάτων ἐτοίμων ὡς:
 Costumes tailleurs, Blouses,
 Manteaux, Robes de chambre κτλ.

Καθημεριναὶ ἀφίξεις τῶν τελευταίων νεωτερισμῶν τῆς ἐποχῆς.

Η ΝΥΞ ΤΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ

(*Ἡπειρωτικὸν διήγημα*)

I

Ἡ μελιχρά σελήνη δὲν εἶχε προβάλει εἰσέτι ἐκ τοῦ ἀπέναντι βουνοῦ, ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὁποῦ μεγαλοπρεπῆς καὶ ὠχρὰ ἀνταιγεία ἐπεκάθητο. Ἡ νύξ ἐφαίνετο καὶ τὸ μέγα ἐγκρύπτουσα... Οἱ ἀστέρες ἐσπινθήριζον ἐν τῇ οὐρανῷ μυστηριωδῶς... Τὸ μικρὸν χωρίον ὑπνώττει... καὶ ὁ μικρὸς ναὸς του, πέραν μὲ τὸ κωδωνοστάσιόν του, διαγράφεται ἐν τῇ μαρμαρυγῇ τῶν ἀστέρων, μὲ ἀσθενεῖς γραμμὰς ἐπὶ τοῦ ἀπέναντι λόφου... Τὰ αἰωνόβια περὶ τὸ δένδρα καὶ αἱ ἐλαίαι ἡδέως ψιθυρίζουσι, διότι αὐτὰ λεπτὴ καὶ βαλασμιώδης ἀναρριλιζει τὰ φύλλα των, θωπευτικῶς παιζουσα. Ἀρώματα θύμου, δάφνης καὶ ἄλλων μυριτῶν ἀνθέων πληροῦσι τὴν ἀτμόσφαιραν. Αἱ ἀηδόνες οἰγῶσι καὶ τὰ ρόδα κλίνουσι τὰ πέταλά των, ἡδέως ἀναπαυόμενα. Τὸ ρυάκιον ἀφανὲς κυλιέται ὑπὸ παχειὰν γλοῆν, ὑποφλοισβίζον ἀρμονικῶς καὶ εἰς μικροὺς καταρράκτας κυλιόμενον σχηματίζει παλλεῦκους ἀφροὺς... Τὸ Ἴον ἀφανὲς, διαχέει ἀπόπνοιαν μεθυστικὴν, ἐνῶ τὸ κρινὸν εὐθυτενές, ἀτενίζει τοὺς ἀστέρας τοῦ Γαλαξίου.

II

Ἡ Τάσω ἠγγύπτει, καθ' ἣν ὥραν τὰ πάντα ἐφαίνοντο ἡρεμούντα. Ἡ μήτηρ τῆς ἐκοιμάτο ρογχαλιζουσα, ἐν ᾗ ἐκείνη κουροπετῆς ἐφθασε πρὸ τοῦ παραθύρου, ὅπερ πυκνὸν περιέβαλλεν αἰγὸ κλημα καὶ ἐπρόβαλε τὴν ὠραίαν τῆς κεφαλὴν. Καὶ ἐκεῖ ἐρρέμβαζεν... Ἀλλὰ βαθεῖα τις λύπη καὶ κατῆφεια ἐν τῇ σκόφῳ τῆς νυκτός, προσέδιδεν εἰς τὴν ὠραίαν ἐκείνην μορφήν τοῦ προσώπου τῆς ὄφιν ἀγαλματος τῆς ἑλπίσεως.

— Μὰ τὸν περιμεναν! Πῶς δὲν κοῦσθηκε!... Πῶς δὲν φάνηκε!... Ἄν... χαλασμός μου!... Καὶ ἡ φωνὴ τῆς ἐπνίγετο εἰς λυγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα τῆς ἀπελείβοντο εἰς μαργαριτας...

Εἰς τὸ σκόφῳ ἤκουοντο τῆς κόρης τὰ κρυφὰ παράπονα. Ἡ Τάσω ἦτο ἡραβωνισμένη μὲ ἕνα νέον τοῦ χωρίου τῆς, τὸν ὁποῖον ἠγάπα ἐκ παιδικῆς ἡλικίας. Καὶ ἀφοῦ παρήλθεν ἡ συγκίνησις ἐβουθίσθη εἰς γλυκεῖας ἀναμνήσεις. Ἐνεθυμείτο, ἡ Τάσω, πῶς ὅτε ἦσαν μικρὰ μὲ τὸν Διάκον τῆς, ὡς ἀδελφάκια ἀλληλοκρατούμενα ἐκ τῆς χειρὸς μετέβαινον καὶ ἐπέστρεφον ἀπὸ τοῦ σχολείου. Ἐνεθυμείτο πῶς κάποτε ἠσπάζοντο ὡς ἀδελφάκια. Ὡ! τὸ φίλημα ἐκεῖνο, τὸ φίλημα τὸ παιδικόν, τὸ ἀθῶν καὶ ἀγνόν!... Ἄνεμνήσκετο ἔπειτα πῶς ὅτε ἐμεγάλωσαν ἠναγκάσθησαν νὰ μὴ βλέπωνται πλέον... καὶ πῶς τέλος ἡραβωνίσθησαν ὑπὸ τῶν γονέων των χωρὶς καὶ νὰ ἐρωτηθῶσιν... Ἐνεθυμείτο πῶς ἐκλαίεν, ὅταν τὰ κορίτσια τοῦ χωριοῦ, τῇ εἶπον:

— Ἀραβωνισμένη τοῦ Διακίου!
Ἐκλαυσε διότι ἠθέλε νὰ τὸν ἀγαπᾷ χωρὶς νὰ ἦναι ὑποχρεωμένη εἰς τοῦτο... ἐκλαυσε... ἀλλὰ τὰ δάκρυα τῆς ἦσαν δάκρυα... χαρᾶς. Ἐνεθυμείτο μίαν σκηνὴν ἀλησμόνητον, ποῦ συνέβη τὴν ἡμέραν τῶν ἀραβῶνων τῆς... Ἡ Τάσω ἐπέστρεψεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς κλαίουσα, διότι τὴν ἐπείραξαν τὰ κορίτσια. Ἡ κυρά-Δημήτρανα, ἡ χήρα μήτηρ τῆς, ἅμα τὴν εἶδε δακρύνουσαν, χωρὶς νὰ τὴν ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν, τὴν ἤρπασεν ἀπὸ τὰ ὦραλα μαῦρα μαλλιά τῆς καὶ τὴν ἐπέταξεν εἰς τὸ μέσον τῆς οἰκίας ἐπάνω εἰς τὰ πιάτα, ποῦ εἶχον φάγη δίπλας καὶ τηγανίτας οἱ συμπεθέροι, οἱ ἐλύθοντες διὰ τοὺς ἀραβῶνας κραυγάζουσα: — Μοῦ κλαῖς!... Στρίγγλα! Καὶ ποῦ θύβρισκα καλλίτερο γαμβρὸ ἀπὸ τὸ Διάκο!... Μοναχοπαῖδι, βιωτικὸ, μ' ἀργαστήρια 'ς τὴ Βλαχίαν!... — Ἄχ! μάννα μου, τί σῶκαμα; — Μὴ θέλῃς κανένα ἄλλον;... Ὅθι σὲ πῆσω νὰ σὲ φάω! Ἡ σκληρότης ἐκείνη ἦτο θωπεία!

Ὁ Διάκος εἰλεπεν ἕξ ἔτη εἰς τὴν Βλαχίαν. Περιεμένετο τὸ Πάσχα καὶ τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ θὰ ἐγίνετο ὁ γάμος των.

Τὸ Πάσχα... ἐφθανε καὶ ὁ Διάκος δὲν ἐφαίνετο.

Καὶ ἐνῶ κλαίουσα, ἀναλυομένη εἰς λυγμοὺς, μονολογοῦσα, ρεμβάζουσα, βυθιζομένη εἰς γλυκεῖας ἀναμνήσεις, ἐφαίνετο ἐν ἐκστάσει, ἐνόμισεν ὅτι

ἤκουσεν εἰς τὴν ἄλλην ἄκρην τοῦ χωρίου βήματα... Ἐνέτεινε τὴν προσοχὴν τῆς... Οἱ βηματισμοὶ ἐσβέσθησαν ἐν τῇ ἀποστάσει καὶ νεκρικὴ σιγὴ ἐξηπλώθη καὶ αὐθις. Ἡπατάτο ἀρὰ γὰρ ἡ Τάσω; Ἴσως. Ἐστρεφθὲν τέλος πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ἐμπροσθεν τῆς ὁποίας ἔκαιε μικρὰ κανδήλα καὶ γονυπετήσασα προσευχήθη:

— Ἄν ἐσύ, Χριστέ μου, ποῦ σὲ περιμένομεν ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν νὰ ἠναστηθῆς, φέρῃς τὸν Διάκο μου, θὰ σοῦ ἀνάψω ἔμπρὸς εἰς τὴν εἰκόνα σου μὴ μεγὰ λη λαμπάδα!...

Καὶ προσευχηθεῖσα ἐβουθίσθη εἰς ὕπνον τεταραμένον... Εἶδε καθ' ὕπνον ὅτι εἶχεν ἔλθει ὁ Διάκος τῆς καὶ ἐν τῇ ὄνειρῳ ἡ εὐτυχία τῆς ἐδίδεν εἰς τὸ πρόσωπόν τῆς τὸ ἐκτικτὸς ὠραῖον ἐν τῇ ὠχρότητι του, τὸ φωταζόμενον ὑπὸ τοῦ φωτός τῆς κανδήλας, ὅφιν γελοῦσαν, παιδρᾶν.

III

Τὸ ὄνειρον διακόπτουν οἱ χαρμόσυνοι ἦχοι τοῦ κώδωνος τοῦ ναοῦ. Ἀνάστασις!... Ὅλοι σπεύδουν οἱ πιστοί. Καὶ αὐτὰ τὰ ἡραβωνισμένα κορίτσια τοῦ χωρίου ν' ἀκούσουν τὸ Χριστὸς ἀνέστη! καὶ νὰ μεταλάβουν τῆς θεᾶς κοινωνίας. Καὶ ὅτε ἐφθασεν ἡ Τάσω μὲ τὴν μητέρα τῆς εἰς τὸν ναόν, ὅλοι εἶχον ἐξέλθῃ τοῦ ναοῦ καὶ ὁ ἱερεὺς ἀνεγίνωσκε τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον... Ἡ Τάσω ἐνόμισεν ὅτι εὐρίσκετο εἰς ἄλλον κόσμον... ὁ οὐρανὸς γελαστός, ἡ αὐρα γλυκεῖα καὶ θωπευτικὴ... Ὁ ἱερεὺς λόφος ποῦ ἐτελεῖτο ἡ Ἀνάστασις, ἔπλεεν ἀπὸ τὸ φῶς τῶν λαμπάδων. Ὡ ἡ νύξ!... Ὡ ἡ νύξ ἐκείνη τῆς Ἀναστάσεως! Παρετήρει τὸν ἱερέα καὶ προσεπάθει νὰ γνωρίσῃ πρόσωπον, ὅπερ ἐκεῖ πλησίον ἴστατο προσευχόμενον. Ἐνόμισε πῶς ἐβλεπε τὸν Διάκον τῆς! Ὡ ὅποια ἀπατη!

Ὅτε ἠκούσθη ὁ ἱερεὺς ψάλλον τὸ Χριστὸς ἀνέστη! καὶ οἱ κώδωνες ἤχησαν χαρμόσυνως, τότε ἠκούσθη καὶ ἡ ἀηδὼν ὑμνοῦσα τὸν Ἀναστάτη. Οἱ τοιμέτες πέραν ἠγαπᾶν μίαν λαμπάδα καὶ ἐχαίρετῆσαν μὲ ἕνα πυροβολισμόν τὸ Χριστὸς ἀνέστη! Τὰ παιδάκια ἔσπασαν τὰ κόκκινα αὐγά καὶ τὰ κορίτσια ἔχυσαν νερόν εἰς τὰ μαλλιά των.

Καὶ ὅτε ὅλη ἡ πομπὴ ἐπεστρεψεν εἰς τὸν ναόν, τελευταῖος εἶχε μείνῃ ἐκεῖνος, ὃν προσεπάθει νὰ ἀναγνωρίσῃ ἡ Τάσω, ἀποθαυμάζων τὴν φύσιν τῆς γενεθλίου γῆς καὶ βοθημένος εἰς παιδικὰς ἀναμνήσεις. Ἐπλησίασε πρὸς τὰς γυναῖκας, διότι ἡ λαμπὰς του εἶχε σβεσθῆ... διὰ νὰ τὴν ἀνάψῃ... Τὴν ἠγάπη κατὰ σύμπτωσιν ἀπὸ τὴν λαμπάδα τῆς Τάσως... καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς λαμπάδος ἐκθαμβὸς ἀνεγνώρισε τὴν... μνηστῆρ τῆς.

— Χριστὸς ἀνέστη! Τάσω μου...
— Ἀληθῶς ἀνέστη!... μόλις ἀλήνησεν ἐκείνη καὶ ἐσωρεῦθη λιπόθυμος.

Ἦτο ὁ Διάκος τῆς...

IV

Μία μεγάλη λαμπὰς ἔκαιε πρὸ τῆς εἰκόνας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Τάσω ἐξεπλήρου τὸ τᾶμμα τῆς. Ὁ Διάκος εἶχε φθάσει τὴν νύκτα τοῦ Σαββάτου καὶ οἱ βηματισμοί, οἳς εἶχεν ἀντιληφθῆ ἡ Τάσω, ἦσαν πραγματικοί... Καὶ τὸ ὄνειρον ἐκεῖνο τὸ γλυκὺ τῆς ἐπανόδου τοῦ Διακίου τῆς ἦτο... πραγματικότης τῶρα.

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ

'ΟΛΑ' ΟΛΑ

Ἡ Διεύθυνσις τῆς Ἐπιθεωρήσεως «'Απ' Ὅλα» πληροφορεῖ ὅτι οἱ φάκελλοι οἱ ἀποσταλέντες διὰ τὸν Διαγωνισμόν τοῦ Ἡμερολογίου παρεδόθησαν εἰς τὰς οἰκείας Ἑλληνοδικούς Ἐπιτροπὰς, αἵτινες κατὰ τὴν ἐβδομάδα τῆς Διακαινησίμου θ' ἀρχίσωσι τὰς συνεδρίας των.

Εἰς προσεχῆς φύλλον θὰ κρατήσωμεν ἐνημέρους τοὺς ἀναγνώστας μας περὶ τῶν ἐργασιῶν τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων.

Η ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΕΥΛΑΒΕΙΑ

Ἡ εὐλάβεια τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἡ πάντοτε ἐναργῶς ἐκδηλουμένη, ἐξεδηλώθη ἐναργέστερον κατὰ τὴν λήξασαν ἤδη ἐβδομάδα τῶν σεπτῶν τοῦ Κυρίου παθῶν. Οἱ καὶ αἱ εὐσεβεῖς καὶ φιλακόλουθοι ἐπλήρωσαν ἀσφυκτικῶς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ἐνῶ τὰς θύρας, τὰ προαύλια καὶ τὰς διαφόρους παρὰ τοὺς ναοὺς παρόδους κατεῖχον οἱ αἰώνιци ἐξωεκκλησιασμένοι, παρατεταγμένοι φαλαγγιδόν, μὲ τὸ σπινθηροβόλον βλέμμα των, τὸ γλυκὺ μειδίμα των καὶ τὸν χαριτωμένον μύστακά των, μὲ τὰ ἄκρα τεχνηέντως ἀνεστραμμένα πρὸς τὰ ἄνω δίκην κρεμαστήρων. Λὲν γνωρίζομεν διατί ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἡ τόσον ἐπιεικῆς καὶ φιλόστοργος, δὲν ἀποφασίζει νὰ ἄρῃ τὸν κατὰ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν ἐξωεκκλησιασμόν, διὰ νὰ δύνανται καὶ οὗτοι νὰ εἰσέρχωνται μετὰ τῶν πιστῶν εἰς τὸν οἶκον τοῦ Κυρίου. Τοιουτοτρόπως, ἐνῶ ἀφ' ἐνός θὰ σώσωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ ψυχικοῦ ὀλέθρου, ἀφ' ἑτέρου θὰ παύσουν νὰ καταστρέφωσι καὶ τὰ συμφέροντα τῶν δυστυχῶν ἐπαιτῶν, καταλαμβάνοντες τὰς δι' αὐτοὺς προωρισμένας θέσεις, νὰ ἐμποδίζωσι δὲ καὶ τὴν ἐξάσκησιν τῆς φιλανθρωπίας.



Αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι διεξήχθησαν ἐν πληρεστάτῃ τάξει καὶ εὐκοσμίᾳ καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου διετηρήθη μετὰ παραδειγματικῆς εὐλαβείας καὶ ἀκριβείας. Ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἔλειπεν ἡ σχετικὴ κίνησις, τὸ σούρτα-φέρτα, ὡς κοινῶς λέγεται. Ἄλλ' ἡ κίνησις αὕτη εἶναι ἀπαραίτητος, μὴ ἀντικειμένη εἰς τὰς χριστιανικὰς ἡμῶν παραδόσεις καὶ μὴ παύσασά ποτε, ἰδίᾳ κατὰ τὰς ἱεράς ἀκολουθίας τῶν παθῶν, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν ἱστορία. Ἐπίσης δὲν ἔπαυσαν οἱ ψιθυρισμοὶ καὶ ἡ θορυβώδης ὀμιλητικότης πρὸ πάντων τοῦ θηλυκοῦ γένους. Ἄλλὰ καὶ τοῦτο δὲν ἀντιβαίνει οὔτε εἰς τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου οὔτε καὶ εἰς τὴν θρησκείαν. Τοῦναντίον τὰ χεῖλη τῶν εὐσεβῶν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ σιγῶσι, πρέπει νὰ εἶναι λάλα καὶ μόνον τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν εἶναι ἄλαλα. Ἐπιβεβαιῶ δὲ τοῦτο καὶ ὁ ὕμνογράφος λέγων: Ἄλαλα τὰ χεῖλη τῶν ἀσεβῶν. Ἐπειτα καὶ ἡ ὀμιλητικότης αὕτη, ἡ κοινῶς παρλάτα λεγομένη, δὲν περιστρέφεται ἢ εἰς ἀθῶα ἀντικείμενα, μὴ ἀντιβαίνοντα οὔτε εἰς τὰς ἠθικὰς, οὔτε εἰς τὰς θρησκευτικὰς ἀρχὰς καὶ δοξασίας. Τὰ ἀντικείμενα ταῦτα εἶναι: μερικαὶ σοβαρὰ ἀνακοινώσεις μετὰ τῶν οἰκοκυρῶν περὶ **μπουγάδας** κρίσεις, ἐπικρίσεις καὶ σχόλια περὶ τοῦ καπέλλου τῆς παρισταμένης κυρίας συνδιαλέξεις οἰκογενειακῆς φύσεως περὶ ὀδοντοφυίας τοῦ μικροῦ ἢ τῆς μικρᾶς καὶ τῶν παρεπομένων τραγικὰ ἐπεισόδια μετὰ ἀνδρογύνων τὰ μάγια τῆς περιβοήτου Κίρκης—Κοκκῶνα-Ζωήτσας—καὶ αἱ τελευταῖαι εἰδήσεις περὶ ἀραβῶνων, γάμων καὶ χωρισμάτων τοῦ παγκοσμίου φήμης πρακτορείου τῆς προξενήτρας Κοκκῶνα-Φρόσως.



Ἐδῶ ἴσως παρατηρήσῃ τις ὅτι τὸ ἀνάρμοστον διὰ τὴν ἱερότητα καὶ τῶν ἀκολουθιῶν

ΤΑ ΦΑΙΔΡΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Ὁ κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῶν ἐθνικῶν συμβούλων λόγος τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Πατριάρχου ἐσκανδάλισε πολλοὺς. Τί σχέσιν εἶχε, λέγουσιν, ἢ ἀναμῆξις τῆς «λεκάνης» εἰς τὸν λόγον του. Μὴ δυνηθέντες νὰ ἐμβυθύνουν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ λόγου τοῦ Πατριάρχου, ὀλίγον ἔλειψε νὰ κολασθῶν. Καὶ ὁμῶς ἡ ἀναμῆξις αὕτη οὔτε ἀτοπος ἦτο, οὔτε παράδοξος. Ἐπρόκειτο περὶ διακυμαινομένων, ὡς εἶπεν ὁ Πατριάρχης, καὶ κλυδωνιζομένων ἐθνοτήτων. Ἄλλ' ὅπου ὑπάρχει κλύδων, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ κείψη ἡ λεκάνη; Ὡστε ἡ εἰκὼν ἦτο ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ εὐστοχωτάτη.

Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἡμεῖς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ ἐννοήσωμεν, ἦτο : ὁποῖα ὀφείλει νὰ εἶναι ἡ πολιτικὴ τοῦ Ἐθνικοῦ Κέντρου πρὸς τὸ κρατοῦν κόμμα. Ὡς διεχαραξεν αὐτὴν ἡ Α. Θ. Π. εἰς τὸν λόγον της, μᾶς ἐφανη διστακτικὴ, διφορούμενη, διπρόσωπος. Διὸ καὶ κατεφύγομεν εἰς τινὰ δεινὸν ἐρμηνευτὴν τῶν πατριαρχικῶν ρημάτων, ὅστις, διὰ νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τὸ αἰνίγμα μας, διηγήθη τὸ ἀνέκδοτον ἐκεῖνο τοῦ Χιωτοῦ, ὅστις, προσκληθεὶς ὑπὸ δύο ἄλλων συμπατριωτῶν του, φιλονεικούντων περὶ τοῦ ἂν τὸ ἐπτά λέγεται τουρκιστὶ γιεδι ἢ σεκις, ν' ἀποφανθῇ καί, θέλων νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τοὺς δύο, δὲν ἐδίστασε νὰ εἶπῃ : Λεγετον καὶ γεντί, λέγετον καὶ σενκίς.

Ἡ ἀποχώρησις τοῦ ἐκ τῶν ἐθνικῶν συμβούλων κ. Λιμαρῆκη, διατελοῦντος μέλους ὄλων τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πολυαριθμῶν καὶ ποιικιλωνύμων ἐπιτροπῶν, ἐγέννησε τὴν ἀπορίαν, τί θὰ γείνων τῶρα αἱ ἐπιτροπαὶ αὗται Σημαιῖνον πρόσωπον τῶν Πατριαρχείων ἐρωτηθὲν ἀπεκρίθη : Περὶ τοῦ ζητήματος τούτου μὴ ἄρμοδια ν' ἀποφανθῇ εἶναι ἡ Ἱερά Σύνοδος· διότι, κατὰ τοὺς ἀποστολικοὺς καὶ συνοδικοὺς κανόνας, ἐπιτροπὴ ἄνευ Λιμαρῆκη εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑπαρξῇ.

Αἱ ἐκλογαὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνοριῶν διὰ τὴν ἀνάδειξιν τῶν ἐθνικῶν συμβούλων, ἀπέβησαν καθ' ὅλα ἐπιτυχέσταται. Εὐχῆς ἔργον δὲ θὰ ἦτο, ἐὰν ἦσαν πάντοτε τοιαῦται. Καὶ ἰδοὺ μία ἐκ τῶν πολλῶν τρανῶν, τρανοτάτων ἀποδείξεων :

Ἐνοριακὸς ἀντιπρόσωπος μετὰ μακρὰν ὁδύσειαν φθάνει τέλος εἰς τὸ Πατριαρχεῖον :
— Ἐδῶ εἶναι τὸ Πατριαρχεῖον ;
— Μάλιστα, κύριε.
Καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος καθ' ἑαυτὸν :
— Δόξα σοι ὁ Θεός· τὸ ἡῦρα ἐπὶ τέλους.
Πρὸς τὸν κλητῆρα :
— Ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος ;
— Μάλιστα· ἀλλὰ τὰ γραφεῖα εἶναι κλειστά.
— Κλειστά ; !
— Μὰ σήμερον εἶναι Κυριακὴ.
— Διάβολε ! Τί μ' ἔστειλαν λοιπόν ;
Καὶ ὁ ἐνοριακὸς ἀντιπρόσωπος καὶ ἐθνικὸς ἐκλέκτωρ κάμνει ἀμέσως μεταβολὴν καὶ . . . φεύγει.

Ἡ ἀναγνωσθεῖσα τὴν ἡμέραν τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐθνικῶν συμβούλων ἐτήσια ἐκθεσις τῶν πεπραγμένων παρέστησε τὴν κατάστασιν τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου ἂν ὄχι δυσάρεστον, ἀλλ' ὄχι καὶ καθ' ὀλοκληρίαν εὐχάριστον. Καὶ θλίβονται τοιουτοτρόπως τὰ φιλόστογα τέκνα τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, τὰ ὁποῖα μὲ ὄλην τὴν προθυμίαν καὶ τὴν φιλοστοργίαν καὶ τὴν γενναιοδωρίαν των, δὲν δύνανται νὰ πληρώσωσι τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον Ἄλλ' ἄς ἀλλάξῃ ἐπὶ τέλους ἡ Μητὴρ Ἐκκλησία, ἐξ οἴκτου πρὸς τὰ φιλόστογα τέκνα της, τὸ ταμεῖόν της, τὸ ὁποῖον ἀπεδείχθη πλέον ὅτι δὲν ἔχει πάτον, ἀντικαθιστώσαι αὐτὸ δι' ἄλλου μὲ πάτον. Εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχῃ ταμεῖον τοῦ συστήματος πίθου Δυναῖδων ;

Ἐν τούτοις τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον δὲν ὑστέρησε καὶ ἐφέτος εἰς τὰς δωρεὰς του καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ ἐπὶ τῷ Πάσχα ἐλέη του. Καὶ οἱ ἐλεηθέντες οὔτε εἰς, οὔτε δύο, ἀλλὰ λεγεῶν. Καὶ ἐπληρώθησαν ὄλοι χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου, τοῦ ὁποῖου ἡ διανομὴ διήρκεσε μέχρι βαθείας νυκτός, ὅτε, διακοπείσης τῆς μετὰ τοῦ Φιναρίου ἀτμοπλοϊκῆς συγκοινωνίας, οἱ ἐλεηθέντες, κατάφορτοι καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ σηκώσωσι τὸ βάρος τῶν μυθωδῶς πλουσίων ἐλεῶν, ἀπεφάσισαν νὰ ναυλώσωσιν ἰδιαίτερον ἀτμόπλοιον διὰ τὰ ἐπανελθῶσιν εἰς τὰ ἴδια.

ANT... ΠΑΠ...

καὶ τοῦ τόπου, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου τοῦ Κυρίου εἶναι ἡ ψαλμωδία τῶν νηπίων καὶ θηλαζόντων, τὰ ὁποῖα προσάγουν εἰς τὸν ναὸν Κυρίου αἱ μητέρες καὶ αἱ παραμάνναι, ψαλμωδία μὴ συμβιβαζομένη μετὰ τὴν ἐναρμόνιον τοιαύτην τῶν ψαλτῶν. Ἄς μοὶ ἐπιτρέψῃ ὁ τις οὗτος νὰ τῷ ἀντιπαρατηρήσω ὅτι τὴν προσαγωγὴν τῶν παιδίων εἰς τὸν ναὸν ὑποστηρίζει ρητὴ διάταξις τῆς Ἱερᾶς Βίβλου : « Ἀφετε τὰ παιδιά ἔλθειν πρὸς με ». Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ψαλμωδίαν των, αὕτη εἶναι μᾶλλον εὐπρόσδεκτος παρὰ ἡ τῶν ψαλτῶν : « Ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων καταρτίσω αἶνον », λέγει ἡ Γραφή.

Εἰς τὴν ἔξαρσιν τῶν ἱερῶν τῶν παθῶν ἀκολουθιῶν ὄχι ὀλίγον συντελοῦσι καὶ τὰ θεῖα κηρύγματα, πολλὰ τῶν ὁποίων, ἂν καὶ νερόβραστα, ἔνεκα τῆς νηστείας β-βαίως τῆς ἁγίας ἑβδομάδος, εἶναι μ' ὅλα ταῦτα ἀληθῆ εὐσεβείας ἐντροφήματα, εἰς ἄκρον δ' ἐποικοδομητικὰ καὶ ψυχοσωτήρια. Ἐν μόνον ἐξ αὐτῶν δὲν με ἤρρεσεν — ὁμολογῶ τὴν ἁμαρτίαν μου — ὁ ἱεροκῆρυξ ἔλαβεν ὡς ἀφειρητὴν τό : « Ἡ βασιλεία ἢ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ». Τὸ θέμα του ἀνέπτυξε μετὰ πολλῆς τῆς ἐμβριθείας, εὐγλωττίας καὶ ρητορικῆς δυνάμεως καὶ τέχνης. Ἄλλ' ἐγὼ — ὁμολογῶ καὶ πάλιν τὴν ἁμαρτίαν μου — δὲν ἔμεινα ἱκανοποιημένος. Οἱ διάδοχοι Ἐκεῖνου, τοῦ Ὁποῖου ἢ βασιλεία δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, διατηροῦν ἱεροβασιλικὰς ἀυλὰς μὲ τιτλοῦχος καὶ ἀξιωματούχος, μὲ μεγάλους καὶ μικροὺς ἄρχοντας, μὲ πρωτεύοντας καὶ δευτερεύοντας καὶ τριτεύοντας, μὲ συγκέλλους καὶ πρωτοσυγκέλλους, μὲ πρωτοπαθαρῖους καὶ πρωτονοταρῖους καὶ μεγάλους ρεφερενδαρῖους, μὲ ἀρχιμπαστουναρῖους καὶ ἀρχιματσουκαρῖους καὶ μεγάλους σουρταφερτῖους καὶ λοιποὺς αριους.

Αἱ ἱεραὶ τῶν παθῶν ἀκολουθίαι πρὸς τὴν τάξει καὶ εὐπρέπειᾳ διεξήχθησαν καὶ ἐν πληρεστάτῃ ἡσυχίᾳ, οὐδενὸς ἐπεισοδίου λαβόντος χώραν. Ἐν μόνον γυναικεῖον καπέλλον ἔγεινε παρανάλωμα καπελλοφάγου πυρός, μεταδοθέντος εἰς αὐτὸ ἐκ κηρίου, ὅπερ ἐκράτει εὐσεβῆς κυρία. Εὐτυχῶς παρατυχῶν γενναῖος νεανίας, ἀντάξιός διάδοχος τοῦ Τσεκένυ πασᾶ, ἀπέσπασεν αὐτὸ καίόμενον ἐκ τῆς κεφαλῆς τῆς φερούσης καὶ ρίψας χαμαὶ τὸ ἐποδοπάτησεν ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς τῶν εὐσεβῶν κυριῶν συγκινήσεως. Οὕτως ἄνευ τῆς γενναίας συνδρομῆς τοῦ ἐν λόγῳ νεανίου θὰ εἴχομεν νὰ θρηνήσωμεν, Κύριος οἶδε, πόσα καπέλλα.

ANT... ΠΑΠ...

ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ ΑΡΤΕΛΑΡΗΣ
Ἄνταλλάσσει γραμματόσημα μὲ ὄλον τὸν κόσμον. Ἀγοράζει τουρκικὰ γραμματόσημα ἄνω τῶν ὅ γροσίων πάσης ἐκδόσεως. Δὲν στέλλει ποτὲ πρῶτος.
Διεύθυνσις : THEODOSE ARTÉLARIS
Banque d'Athènes
BAFFRA
près Samsoun (Turquie d'Asie)



Λιμαρῆκης : — Πιάνει δρᾶ γε τὸ ἄματι τοῦ Τζῶν ; Φοβοῦμαι τὴν βασκανία.

ΠΑΣΧΑΛΙΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Υπό φ Δημητριάδου.



Το τσούγκρισμα
των αγγών.

Σκηνή του δεύου.

Θεηνώδες Πάσχα τέως Συμβούλων.



Το Πάσχα εν Ρωσία.

Τ σορμπατζήδες μεταβαίνουντες εις άνοληψιν
των ύψηλων καθηκόντων των κατά την β' Ανάστασιν.